Массе а мехкашкара пролетараш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО
свет

Грозненски горкома а, Нохч-ГIалгIай АССР-а Лаккхехьарча Совета а орган.
Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областен комитета а

КIиранди
17
август
№ 66 (2232)
1958 шу
Мах 20 кап.

ДоагIгIача тайпара накъа гIоргда вай Сийлахь-боккхача Октябра 41 шу дизарна

Нохч-ГIалгIай АССР-а промышленноста, машин-наькъа транспорта, строительни организацей берригача болхлошкеи юрта боахаман къахьегамхошкеи

Грозненски нефтемаслозавода коллективо даь кхайкарал

Дукха деза новкъостийI

Социалистически Даьхе дIахо а экономически чIоагIъе ССКП ХХ-ча съездо оттаяь Iалаьмате йоккха программа Коммунистически партес хьалхле а лелаеш толамца кхоачашъю советски халкъо. Экономика лакх-лушшехьа цхьана белгалйоаллаш коталонаш яьхай со-ветски Iилма, техника, культура дегIайоалаеш, халкъа материальни хьал лакхдеш. Цунах дика тешал ду СССР-а халкъа боахам дегIабоалабарах 1958 шерарча хьалхарча ах шера йола паччахьалкхен план кхоа-чашъяра итогаша.

Кертера продукт яккхарах йола хьалхарча ах шера план хIама ца эшшаш 18 процент тIеххкоачашъяьча тха нефтемаслозавода коллективо а во къа хьеганзар. ДIадахача шерарча цу ханаца нийсийча 14 процент дукхагIа арахийцай валовой продукци. Планах лер-хIаш хинначул 14,6 процент дукхагIа лакхъяьй къа-хьегама овсарле. Товарни продукцега дIадодар лохдара чотах планах лийрхIачул тIех 5 миллион сом гаргга пайда баьб. Нормех йоагIаш хинначул лоархIам бол-лаш лохъяьй растворителий, доагама, паран, хин, электроэнерген расход.

Цхьабакъда, тхо дика кхетадеш да, тха предприятен чурча торонашка диллача уж толамаш кхы а тIех да-ха йиш йолаш хилар

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизара доагIгIача тайпара накъа да-ха чIоагIгIа безам а болаш оаха, Грозненски нефтемас-лозавода болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха, тхоай торонаш а кхоачамаш а лаь-рхIа, тхоашта тIаийцад керда, лакхара къахьегама декхараш:

Оборудованен мощностех кхы а биззагIа пайда эца-ра, технологически установкашта ду гIулакх дикагIа тоадара, производственни процессашта механизации автоматизации яра, бедал а нефтепродукташ а йовш хиларца лоаттабу къовсам айбара наькъаца кертера продукт арахецарах йола шера йоагIа план дерригача халкъа деза ди — 1958 шера 7 ноябрь тIаккхоачаш кхоачашъе.

Доагама, паран, электроэнерген, хин, растворителий расходаш нормех йоагIачул кIезигагIа яра чотах то-варни продукцега дIабода мах 7 процент лохбе а пла-нах лерхIачул совгIа 6 миллион сомал кIезгагIа боа-цаш пайда баккха а.

Къахьегама овсарле планал совгIа 12 лакхъе.

Рационализаторски предложенеш юкъе йоалаярца 2600 эзар сом кхэде.

Предприятен болхлошеи гIулакхерча нахеи къахье-гарца дакъа а лоацаш тхоай низаца 300 квадратни метр нах чубаха цIенош де.

Гуйран-Iан тIехьа болх барна завод кийчъеш ду дерригa балхаш 15 октябрь тIаккхоачаш йисте даха.

Уж лакха декхараш тIаэцаш, Нохч-ГIалгIай АССР-а промышленноста, машин-наькъа транспорта, строи-тельни организацей берригача болхлошка а юрта боа-хаман къахьегамхошка а кхайкк тхо Сийлахь-йоккхa-ча Октябрьски социалистически революцен 41 шу ди-зара доагIгIача тайпара накъа дахара тIехьа шерра яхь йоаржае тIахьехаш.

Предприятешa мабоаггIа нийса болх белга а хIара заводо, промысло, строительни организацес, участко, социалистически декхараш кхоачашделга а Iалашдерг-да вай. Толамца чакхдоахаргда юртбоахаман балхаш, дIайха а диза а долаш хьайбашка Iа доаккхийтарг-да вай. 1959 шера дIадийнар хьувкъаргдола тешшаме-ра лард йолларгья вай! Халкъа боахама мехкдаьтта а мехкдаьттан продукташ а, халкъа эша товараш, юрт-боахаман продукци, къахьегамхошта дика кийчъяь квартираш дукхагIа лургья вай.

Дукха еза воай Даьхе тоаярна къахьегама керда толамаш доахаргда вай!

Грозненски нефтемаслозавода цехий болхлой собра-нешка дийца а дийцад, цхьа барт болаш тIа а ийцад кхайкарал.

ДУКХАГIА ЛЕ ДАЬХЕННА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ!

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республикерча берригача колхозхошка, совхозий болхлошка, юрта боахаман специалисташка

НГIАССР дикагIа болча животноводий республикански совещане дакъалоацаш хиннараша даь КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

Нохч-ГIалгIай республикерча юрта боахаман къахьегамхоша, дIахо йодача хана юрта боахам тоабарна дерригача халкъо лаьцача социалистически яхьанна юкъе а баха, дикка толамаш даьхад про-изводство алсамъяккхара а лаьттанцареи хьайбашкареи йоала продукташ паччa-хьалкхенга йохкара а гIулакхa. Респуб-ликан колхозашеи совхозашеи дика хьий-къа ялаташ кхедаьд, ханал хьалха, 25 июле, кхоачашъяьй паччахьалкхенна яла-таш дIадалара план. Соахкарчул цхьа миллион пунт дукхагIа ялат чудоассадаьд Даьхен амбарашка. Шоай торонашка а хьажа, планал совгIа цаI-ах миллиона пунт ялатий паччахьалкхенга йохка а дIа-яла а лаьрхIад республикан колхозийи совхозийи къахьегамхоша, цу даькъе цхьа миллион пунт хьажкIий фу а долаш. Дер-рига а паччахьалкхенна дIалургда ворхI миллион пунтал дукхагIа ялат.

Цхьадола толамаш даьхад юкъара хьайбай боахам дегIабоалабеш а. Респуб-ликан колхозашкеи совхозашкеи 8,7 эзар е 11 процент тIаккхийттад доахан, бежа Iулашта 784 етт тIаккхийттаб, 98 эзар е 22 процент дукхагIа хиннад жа.

1 августе кхаччалца хIара Iаттагара яьккха шура 1232 килограмм хиннай е соахка цу юкъа яьккхачул 53 килограмм дукхагIа. Алсамдаьннад дулх, тха, кхы-йола хьайбашкара йоала продукташ. Цу дерригача гIулакхаша йиш хилийтай вай республикага паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкарах а дIаяларах а дола шоай декхараш сийленца кхоачашде. Ах шера йола паччахьалкхенга продукташ йохкара а дIаялара а план кхоачашъяьй: дулха 153 процент, шурийна 100,5 про-цент, фуашта 102 процент, хIаьта тха дохкареи дIадалареи шера йола план кхоачашъяьй.

Цхьабакъда вай кхетаде деза, юрта боахам, къаьстта а хьайбай боахам, де-гIаахар хIанз а шорта лелаш хилар, хьай-баш дебадара а хьайбай продукташ ал-самъяхара а гIулакхa республикерча кол-хозашеи совхозашеи тIаийца социалисти-чески декхараш кхоачашделга Iалаш ца дар.

Цхьайолча колхозашка, къаьстта а сов-хозашка, геттара во латт шура яккхар а, хьакхарч чуоттаяь кхабар а, котамаша фуаш дар а гIулакх, масса тайпа хьай-баш дукха долийт. Ачхой-Мартанеи, Ма-гIалбикеи, Наьсарени районашкарча сов-хозашка хьайбашкара йоала продукташ соахкарчул лохъялийтай.

ДикагIа болча хьайбаш леладерий рес-публикански совещанес тIахьех республи-керча юрта боахаман берригa болхлой хьайбай боахаман дерригa доакъош чIоаг-гIа дегIадоаладелга Iалашдарна долаш долча кхоачамехи торонехи дикагIа пайда эцара. Из кхоачашдарна шу чакхдаллал-ца йолча хана вай декхарийла да респуб-ликан колхозашкарчеи совхозашкарчеи хьайбай продукташ еррал долча боара-мехьа яха:

лоаман районашкарча колхозашка хIа-ра Iаттагара 619 кг кIезигагIа йоацаш шура яккха;

лоамашта юхерчеи тирка йистерчеи районашка хIара Iаттагара 950 килограм-мал а совхозашка 928 килограммал а кIе-зигагIа йоацаш шура яккха;

47 эзар хьакхеи 400 эзар оалхазари чуоттадаь дорстаде;

хIара яхкача котамга 36 фуъ дайта, хIара колхозеи совхозеи хи тIа нек деча оалхазарий ферма вIашагIйолла а царца-ра боабашкаш 1959 шера 1 январь тIа-кхоачаш 41 эзарга кхоачаш дукхагIа хи-лийта а;

колхозашкарчеи совхозашкарчеи жер-чех 50 процент дола жерч Iай дахкаргдо-лаш Iоахарий хьалхагIа тIехьара къоас-таде.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социали-стически революцен 41 шу дуза ди тIакха-чалехьа паччахьалкенга хьайбай продук-таш — дулх, шура, фуаш — йохкара план кхоачашъяь яккха.

Хьайбай боахам тоабарна, царгара про-дукташ алсамъяларна керттера а лоар-хIамегIара а гIулакх да хадданзеи шорт-теи доакъар лоаттаделга. Совещане тIа-хьех животноводаш, полеводаш, доакъа-раш кийчдеш йолча бригадай болхлой, механизатораш, трактористаш, комбай-нераш, шофераш, юрта боахаман специа-листаш укх цхьан шера эшаш дола гIо-жеи мошеи доакъараш Iалашдаь а ца Iеш, цаI-ах шера кхы а кхоачамбалла до-ла доакъараш укх шера кийчдарна шоай беррига низ тIабохийташ къахьегара.

Колхозийи совхзийи кхашка дика хьийкъа хьажкIаши кхыйола баьцаши хьалкхеяьй. Цо торо хулийт ах миллион тонн силос кийчъе, вешта аьлча хIара Iатта 15 тоннали жийна 4 центнерали кIезигагIа йоацаш.

Силос а эрий тIаяьннеи дIайийнеи баьцаш шозлагIа хьакха йол кийчъяр-на, а хIаьта иштта ча гулдарна а эггара лоархIамегIа йола ха хьатIаэттай. Оаха тIахьех юрта боахаман беррига болхлой шоай деррига низаши кечалаши оарцагI даха а хьайбашта доакъараши кIалхьар-цараши ший ханнахьа кийчдаь даха а.

Новкъостий! Ши-кхо бутт мара бисабац хьайбаш чусоцаде, хIаьта а республике дукххача колхозашкеи совхозашкеи во лел хьайбашта кхийши отараши хьалдара а тоадара а гIулакх. Районашта хьалхле лелаераш, совхозий директораш, колхо-зий председателаш декхарийла ба хьай-бай кхийши отараши хьалдара а тоадара а гIулакхага шоаш хьажа а дерригача доахяннеи оалхазараштеи Iа даккха мот-тигаш йIайха хилийта а.

Совещани чIоагIгIа тийша я, республи-кан животноводаша шоаш тIаийца социа-листически декхараш кхоачашдерг хила-рах а Даьхенна дуккха а кхы тIа дулх, шура, кхыйола хьайбай продукташ лург-хиларах а, Херсонски областерчеи Даге-стански, Къилбаседа-ХIирий АССР-аш-карчеи юрта боахаман къахьегамхошца лаьцача яхье котбарг хиларах а!

ХIара Iатта 20 тонн силос кийчъяьй

Юрта боахам сихха тоабара хьа-къехьа Коммунистически партеси Советски правительствоси яьча ре-шенеша дегаш ура а оттадаь, ха-нал хьалха, 10-ча августе силос йоллара план 101 процент кхоа-чашъяьй Ножай-Юрта районерча колхозаша. ХIара Iатта 20 тонн си-лос кийчъяьй. Силос кхы а дIайол-лаш ба.

ССКП Ножай-Юрта райкома секретарь
Г. МЕЖИДОВ.
Райисполкома председатель
У. ГОЙТЕМИРОВ.

Сунженски нефтяникий толамаш

«Сунженефть» яхача эксплуата-цен промыслан болхлошеи специа-листашеи производственни йоккха котало яьккхай. Социалистически яхье дакъа а лоацаш, **Нохч-ГIалгIай совнархоза предприятешта юкъе а ерригача республике а ханал хьал-хагIа — 9 августе «Iаьржа дошув» дакхкарах итт бетта йоагIа програм-ма эггара хьалхагIа кхоачашйир цар.** БархI бетта йоагIача планал совгIа хIанззехьа а цхьа миллионал кубометр совгIа попутни газ еннай промысловикаша.

Укх шера ворхI бетта буровика-ша йисте а яьккхар, эксплуатаце дIа а елар лакха дебит йола фонтан-ни ялх скважина. Геолого-техничес-ки гIулакхаш кхоачашдареи тох-камашта ду балхаш тоадареи сче-тах кхы тIа а 12 эзар тонна совгIа мехкдаьтта даьккхад.

Уж деррига гIулакхаш дар бахьан долаш соахкарча цу ханаца нийсди-ча дийнахьа-бус мехкдаьтта даккхар 3,8 лакхденнад. Къахьегама овсар-лех йоагIа задани хIама ца эшшаш цаI ах кхоачашъяьй. Доаккхача мехкдаьттан тоннага дIабода мах 6,3 процент лохбаьб.

Балха тIехьа дика хьокхамаш дахкад къона мастераш Минаев Бо-риси Еремеев Павели керте латтача бригадаша. Операторaш дика доал деш хьеж скважинашка, хадданза фонтанировани хулга Iалашду, цун-ца паччахьалкхен план массаз тIех-кхоачашъярна новкъостал а деш.

ЦаI ах—шиъ норма бетта

Респотребсоюза гIишлой управле-не я кердача техникаца тоаяь ду-кхагIа дола столярни балхаш меха-низмашца леладеш столярни мастер-ской лесопилкеи. (Зав. нов. Жу-ликов). Цу столярни мастерской ба дукха говза мастераш. 1958 шу долалуш цар шоашта тIаийцад де-кхар, хIара бетта шоай нормаш тIеххкоачашъярал совгIа, хьаеш йола хIама дикеи, цIенеи хьае аьн-на. Уж шоаш тIаийца декхараш управлене а цехе а сийдеш кхоа-чашду цар. Цу мастерскерча болх-лоша хьаеш я вай республикан районашка хьалъеш латтача ти-кашта, буфеташта, складашта эшаш йола столярни оборудовани. Декеи, цIенеи столярни изделеш арахецаш июль беттара план 174 процент кхоачашъяьй нов. Бетхиев Васи-лий бригадир волча бригадо. Цу бригаде дикагIа мастераш лоархIаш ба н. н. Денисенко Николай, Аки-мов Александр, Егозарян Валери, кхыбараш а.

Иштта хIара бетта-бетта 180—200 процент балха боарамаш кхоа-чадеш хьабоагIа лесопилкан пи-лорамщик нов. Минаков Гаврили, цун помощник Андрюшин Григорийи.

Даьхенна лургья вай ший хан-нахьа гIишлош хьалъе йиш хург-йолаш дикагIеи дукхагIеи столяр-ни изделеш аьнна, шоашта декхар тIаийца къахьегаш ба хIанз столяр-ни мастерскени, лесопилкани болх-лой.

В. РАЖАПОВ.

Ший овла а тIехь дIадаккха деза зулам

Советски халкъа сакхетаме а эз-дий а гIулакхаш дерригача дуненна довзаш да. Уж тоамбола гIулакхаш— вай мехка коммунизм хьалъяра шоаш ца кхобеш гIулакх дар, вIаший юкъера новкъостал, ди тIехь сов-бувлаш латта къахьегамцара, гов-залашцара, культурацара безам — советски наха хьехаш Советски Союза Коммунистически парти хьайоагIа дукха шераш да.

Коммунистически хьехам, социа-листически общежитен бокъонаш миллионаш болча наьха вахара за-кон а хинна вай хана дIаэтта хи-ларах тешаш да вай. Лоадам боаца эсала уйлаш йолаш болча наха ка-рагIдарг а дарий дуккхача къамех латтача, дуккха миллионаш долча вай халкъанна тIема фронташка а Советски Iаьдал латтача шовзткъа шера чухь машар тIехь беркатеча къахьегаме а карагIдийнна боарам боацаш доккхий турпален гIула-кхаш! Уж санна дола гIулакхаш карагIдуврдац коммунизман сий-лахь-йоккха идея сихагIа кхоа-чашъелга дагалоаттадеш долча хал-къанна мара.

Прогрессивни мелдола адамаш гIаддаха да советски наьха сакхе-тамеча а эздийча а гIулакхех. Цу-нах курал е йиш йолаш да вай, цхьабакъда, карагIдаьннараш тIа вай соцаш а дац, хIаьта хIанз а тIехьа вайна юкъе лелаш дола бIе-ха гIулакхаш къайла а хьоц. Вай диццдац, сий дайнача паччахьа Iаьдалах вай социалистически об-щественна юхейитар дIаякккха хала йола бIеха тIехьале хилар. Цхьабол-ча дIаяхача замах юхедисача гIу-лакхех хIанз а мукъабаланза бол-ча гражданаша социалистически доалахьенна ка етташ, къахьегам теркал ца беш, наха юкъе харца-хьа лелаш, куст доаца гIулакхаш леладеш моттигаш нийслу вай хана а. ДIаяхача замах юхедиса уж гIу-лакхаш цIаьхха дIадаха йиш яц, яьхад В. И. Ленина «цунца хаддан-за къовсам лоаттабе беза, цкъа а шозза а яь ца Iеш, дуккхаза а кре-стови поход е еза цунна духьал».

ДIаяхача ханах юхедисача хала-чеи эхь дайначеи, хадданза къов-сам лоаттабе безача воча гIулакхех цаI да къаракъаш мелар. Цо тоа-лургдоацаш зулам ду сага унах-цIенонна а общественна а. Медици-нас хьахьекхад, дегIах летача ал-коголизмо беча Iэаткъамах хьаь-къали низи эшалуш хилар, хIаман-цара безам бовш а психически ла-зар кхеташ а хилар. Маларо деза-лий барт бохабу, хулиганство ле-лаяйт, кхыдола харцахьара гIу-лакхаш леладайт, тIеххьара а на-бахта воллийт.

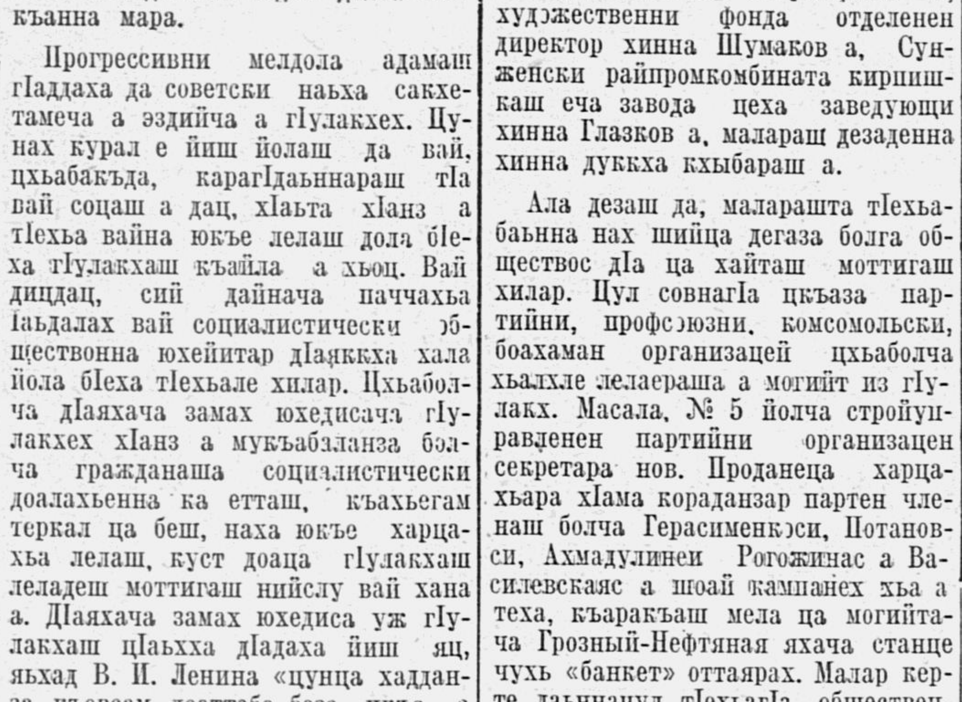
Къаракъаш мелар харцахьа лоар-хIаш а маларашта тIеххьабаьнна-чар юххера а ираз довш хилар дув-цаш а дукха вахаташ укх лелак-цешка массанахьара а. Масала хьожаргда вай мелла даькъазача ден тIа кхаьчар № 2 йолча авто-транспортни конторан шофер Са-кульцапов. Малар кертах а доал-лаш, цкъа санна массехказза лела-яьй цо автомашина, цхьабакъда, цкъа иштта из менна волаш цо ма-шина тIатехача шин сагах цаI ла а леш моттиг хилар. Духхьал къа-ракъаш меларах даьннача зулама-ща суде бахийтар Сакульцапов а, художественни фонда отделенен директор хинна Шумаков а, Сун-женски райпромкомбината кирпиш-каш еча завода цеха заведующи хинна Глазков а, малараш дезаденна хинна дуккха кхыбараш а.

Ала дезаш да, маларашта тIехьа-баьнна нах шийца дегаза болга об-ществос дIа ца хайташ моттигаш хилар. Цул совнагIа цкъаза пар-тийни, профсоюзни, комсомольски, боахаман организацей цхьаболча хьалхле лелаераша а могийт из гIу-лакх. Масала, № 5 йолча стройуп-равленен партийни организацен секретара нов. Проданеца харца-хьара хIама корадавзар партен чле-наш болча Герасименкоси, Потанов-си, Ахмадулинеи Рогожинас а Ва-силевскаяс а шоай кампанех хьа а теха, къаракъаш мела ца могийта-ча Грозный-Нефтяная яхача станце чухь «банкет» оттаярах. Малар кер-те даьнначул тIехьагIа, обществен-ни порядок телхале а бIеха къамаь-лаш де а баьнна, милице бигар уж.

Малараш мелараштa духьала во къовсам лелабу «Красный молот» яхача завода, Грознерча машин-наь-къа станцен, Грознерча нефтепере-рабатывающи завода, Нохч-ГIалгIай автотреста чуйоагIача № 1-и 2-и йолча автотранспортни контораи партийнии профсоюзнии организа-цеша. Милицен органаша деча хоа-мех цу предприятей «викалаш» каст-каста нийслу вытрезвителе. Масала, «Красный молот» яхача завода электрик вола Дудин укх шера кхозза хиннав вытрезвителе, Грозненски нефтеперерабатывающи завода оператор Мелешини, Гроз-нерча машин-наькъа станцен маляр Княгини, кога гIирсаш деча фабри-кера болхло Басалаеви — шозз-шоз-за. Сахкетам цу боацаш вытрезви-теле кхийлараштa юкъе хиннав крекинг-заводерча цеха инженер вола Фролов а мехкдаьттан институ-те дешаш вола студент Санников а.

Къаракъаш мелар,— наха юкъе-ра ший овлаш а тIехьа дIадаккха дезаш дола доккха зулам да. Эгга-ра хьалха де дезар наха юкъе беш бола хьехама болх чIоагIбелга да, хIана аьлча къахьегамхошта, къаь-стта а къонача тIехьенна, комму-нистически хьехам лулга лоархIа-мегIа дола декхар да. Къаракъаш меларах доала зе дувцаш каст-ка-ста лорашка беседаш яйта а лек-цеш ешийта а еза наха унахцIена, культурни салаIар вIаштIехьдак-кхара дукхагIа йоакхо е еза.

ЩIаккха а лаьгI ца болийташ идейни хьехам барца къовсам лоат-табе беза вай. буржуазни идеологе-на духьала, цхьаболча советски на-хах даллийсача дIаяхача замах юхе-дисача бIехача гIулакхашца, док-кхий зуламаш доалача къаракъаш мелара духьала. Цунах тарра, яьхад Никита Сергеевич Хрущевс, ше Ле-нинградерча Кировски завода болх-лой митинге къамаьл деш, доккхагIа таIазар де деза къаракъашта тIе-хьа а баьнна, беха а болаш общест-венни порядок телхаеш болча наха. ХIаьта нагахьа санна, партийнии, профсоюзнии, комсомольскии орга-низацеша а ерригача общественно-сто а из чакхдоаккхе, къаракъашта тIехьабаьннача наха духьала цIен-хоштта къовсам болабойя, воай ва-хар кхы а унахцIенахи культурне-хи хулийтаргда вай.

Грузинская ССР. Шахтера ден сийна къахьегама вахте эттаб «Ткварчелуголь» яхача треста горнякаш. Социалистически яхь хьалхара моттиг лаьца латт треста карара-кара тела це байракх еннача № 5 йолча шахта коллектив. Къахьегама тIехдика толамаш тоьхна хилар Аркадий Ахвледиане хьалхе лелаеча эксплуатационни участка шахтераш. Цу участкан горнякаша хIара дийнахь тIехкхоачашдеш смена балха бохараш.

Укх сурта тIа (аьрдехьара аьттехьа): «Ткварчелуголь» яхача треста кхоалагIа участкан Сталина цIерахча шахтан начальник А. Ахвледиани бригадираша В. Болхвадзена, А. Амичбана, В. Шенгелиа, В. Пачкорина задании луш бол.

Н. Джомидова фото. ТАСС Фотохроника.

ВЛКСМ 40 шу дизарга

ВЛКСМ 40 шу даларга кийчлуш шерра социалистически яхь йоар-жаяьй МагIалбикерча комсомольца-шеи кагийча нахеи.

Хьинаре къахьег комсомольцийi-кагирхой бригадаша укх денoшка.

Дукха ха йоацаш ВЛКСМ МагIал-бика горкомо шоллагIча квартале социалистически яхь лелаяра ито-гаш йир. Котало йоаккхаш болх барца белгалбир воккхагIа маши-нист нов. Васильченко вола УЗК комсомольцийi-кагирхой паровоз ден-бус никъ бара план 134 процент кхоачашъяьй цу паровоза бригадас. Иштта белгалъяьхар шоллагIча квартале план 186,2 процент кхоачашъяьй ЖКК нов. Ступник бригадир вола плотникий комсомольцо-кагирхой бригадас шоллагIча квартале план 202,8 процент кхоачашъяь йола транспортни конторан товарни цеха нов. Гаврин бригадир вола слесарий бригада. Цу бригадина ВЛКСМ горкома дIа-юха тела байракх елар.

ТУГАНОВ.

Къахьегамхошта бахарна дола цIенош

ХIара ди тIехьа дукхагIа хул къахьегамхошта бахарна йола дика квартираш. Мехка дукхача горо-дашка хIара беттагара-беттага тIеххкоачашъю нах баха цIенош хьалдара план.

Минске — Советски Белоруссен столице хIара дийнахь хIана яхац аьнна Iойоах уж хьалдеш хьалъет-та хIамаш. Укх шера нах баха цIенош хьалдари культурни-вахара гIирсаш хьалдари 30 процент ай-деннад соахка хинначунца нийсди-ча. ХIанз хьалдеш латт дукха квар-тираш йола 142 цIа 180 эзар квадратни метр йолаш, 7 школа, 27 берий беш-детсади, ясли, боль-ничин ши корпус, кхо поликлини-ка, кхо кинотеатр. Из программа дика гIулакх карагIдуьйлаш кхоа-чашъярна, гIирхоша бIарча квар-талашка комплексни гIирсаш хьал-

Волынски Львовски областей горняцки посёлкашка чIоагIа даьр-жад нах баха гIирсаш хьалдар. Къонача кIора бассейна шахтераш шу доладелча денз 40 эзар квад-ратни метр цIеношка хайшаб.

Пхезза вIаштара даь 56 кварти-ра йола нах баха цIа хьалцаьд Пенза яхача города центре. ХIанз цуча бах энергокомбината болхлойи гIулакхера бараши. Керда, дукха квартираш йола цIенош хьахул укх шера города дукхача улицашка. Нажа хьуна парка юхе уллача Малхбузерча моттиге керда цIенош хьалдарна проект чIоагIъяьй. Укха-за 35 гектара тIа 65 здани хьалъ-ергья 85500 квадратни метр нах чубаха цIенош долаш.

Хьалхеш, хоьтьеш латт Урала промышленни города — Кушва. ГIирсаш хьалдечар декхар тIай-тадай, укх шера 35 эзар квадратни метр нах баха цIенош хьалде. Горо-да гIишлош хьалъеш йола тIеет-хьал хьалду коллективаш дика гIу-лакхаш [illegible] заданеш кхоачашъеш я. Гороблагодатски рудника капитальни гIирсаш хьал-дара отдела болхлоша 147 процент кхоачашъяьй нах баха цIенош экс-плуатаце дIаялара план.

Йоаккха промышленни центр ху-лаш латт зIамигача волжски горо-дах Камышинах. Укх тIехьарча ше-рашка укхаза хьалъяьй хьалхара прядильно - ткацки фабрика, кра-нови завод, теплоэлектроцентраль, селикатни кирпишка а сборни аьш-ка бетона заводаш, кхы йола мас-сехк предприяти. КIадаш хьалена [illegible]

(ТАСС).

МагIалбикан 25 шу дизара накъа боагIа гIишлошъераш

«Малгобекнефть» яхача нефте-промыслови управленен гIишлони-монтажни цеха коллектив дикача къахьегама совгIаташца накъа йоагIа МагIалбике йилла 25 шу ди-зарна.

ГIишлошъераша ворхI бетта йола план 114,4 процент кхоачашъяьй. Къахьегама овсарал соахкарчул 15 процент лакхлуш хьалъеш, балхаз дIабода мах 12,1 процент лохбаьб.

Дукха болх баьб коллективо Ачалукхера мехкдаьттан промыс-лашка. Укх шера хьалъяьчул ворхI бетта планал совгIа 10 квартира яьй.

Коллективо [illegible] н. н. Ме-дов Османа, Балаева Зояс, Махму-дов Усмана, кхыбараша.

И. АПУРИН.

Партийни организацес хьалхле а лелаеш

Ермоловски оалхазарий совхоза парторганизаце леладеш дола деррига политически, кхетамеи, организаторски балхаш леладу ССКП XX-ча съездо юртбоахам дегIабоалабе аьнна яь решенеш кхоачашъеш. Цу совхоза къахьегамхоша хIара шера-шера паччахьалкхенна дIалу дукха оалхазарийи, хьайбаи продукташ.

1958-ча шера совхозерча къахьегамхоша 4132 эзар фуъ гулде, 924 центнер кстамийи боабашкийи дулхи, 830 центнер бежан дулхи, 7000 центнер шуреи, 200 тонн совгIа баьца даараши гул а даь паччахьалкхенна дIадала аьнна декхар тIайийцад.

Уж деррига декхараш ший ханнахьа кхоачащдарна партийни организацен бюрос совхоза масса участкашка коммунисташ дIачIоагIбир. 1-ча, 2-ча отделенешка а оалхазарий цехе а болх дикагIа вIашагIбелла лелабайтарна партийни группаш вIашагIъехкар.

Оалхазараш леладеча цеха партгруппе 6 коммунист ва (партгруппорг нов. Волков). Цу цехерча къахьегамхоша тIайийца лакхара декхараш кхоачащдарна шоай низ кхо ца беш, массе хана новкъостал деш хьабоагIа уж коммунисташ. Къаьстта дика вIашагIбелла лелабу цу цехе профсоюзни болх. ХIанз коммунисташа новкъостал а деш профсоюзни организацес каст-кастта тайп-тайпара гIулакхаш дувцаш производственни совещанеш ю. Белгалдаккха мегаргдолаш да укх шера цхьан хана оалхазарий цехе арахецаш хинна фуаш бIеха арахецаш хилар. Из гIулакх чехка тоадарна партгруппас ерригача коллектива юкъе собрани йир, цул тIехьагIа къаьст-къаьсттача болхлошца беседаш а йир. Цу гIулакхаша новкъостал дарах арахецаш йола продукци цIена хила яьлар. Иштта чIоагIа болх лелабу коммунисташа берригача болхлошта юкъе шерагIа йоаржаяь социалистически яхь лелаярна. Из гIулакх коммунисташа шоай бе деллачул тIехьагIа болх а белгалбоалаш тоабеннаб. Ший ханнахьа хIанз социалистически яхьа итогаш ю, дикагIа бола болхлой хьокхама а сийлен а доскаш тIа дIаязбу. Цул совгIа балха хьалхле лелаеш бола болхлой бувцаш а цар из хьалхле мишта яьккхай дIахойташ а дукха докладаш, беседаш яьй коммунисташа Волковс, Ситниковс кхычар а.

Совхоза партийни организацес къахьегамхошта юкъера беррига болх вIашагIболла безача тайпара вIашагIбелла лелабарах а масса совхоза участкашка дIачIоагIбаьча коммунисташа шоай болх дика лелабарах а 1958-ча шера хьалхарча ахшера совхоза йиш хилар тIайийца декхараш тIехкхоачащде. Нагахьа санна 1957-ча шера совхозо хIара котама лаьрхIа 139 фуъ гулдаьдале, 1958-ча шера хьалхарча ах шера гулдаьд 93 фуъ хIара котамгара. Иштта дулх, шура яккхар, котамаш а боабашкаш а хьалкхеяр белгалдоалаш лакхденнад. Цунга хьежжа совхозе бахача наьха вахар а тоаденнад.

Совхоза оалхазараш леладеча болхлошта юкъе укх шера масса хана хьалхле лелаеш хьабоагIа н.н. Карачихана, Алханова, Янюнас, Байдина кхыбараш а. Цар хIара котама лаьрхIа ах шера 100 совгIа фуъ гулдаьд.

Укх тIеххьарча хана совхоза парторганизаци а беррига къахьегамхой а эггара хьалхара шоай декхар — хьайбашта Iана эша кхоачам белга лаьрхIа къахьегаш ба.

И. РОМОШКОВ,
Ермоловски оалхазарий совхоза партбюрон секретарь.

Балха тIа яхь лелаяр сийле я

Грознерча хлебокомбината маькх еча 1-чеи 2-чеи заводий шоайла чIоагIа яхь я балха тIа. Царех хIара завода коллектив ше-ше хьалхаяла гIерташ низ ма кхоачча дика къахьегаш хул.

1-ча завода коллективо (заведующи Каравянская Г.) июль бетта оптови маьха план 106,3 проценти тоннашца 108,4 проценти кхоачашъяй, цул совгIа маькх дика а йотташ 18,5 тонн хьоар а ходаьд.

— Тха коллектив хьинар долаши цхьа барт болаши я.— йоах Каравянскаяс,— тха чIоагIа яхь я № 2 йолча заводаца.— Оаха сий ду тхоашта юкъе толашагIа болча къахьегамхой мастера Шелкоплясова, тестэмеса Болдырева, печникий Сергиенко, Галиева, Шашина, Коновалова кхыбарий.

Дика болх беш я дукха ха йоацаш ФЗО йисте а яьккха, укхаза балха волча къонача мастера Альховика бригада а, иштта тайп-тайпара балхаш деш бола, Исмаилова ХIижан, Узуева Яха, Бурсагова Аза, кхыбараш а.

№ 2 йолча завода коллективо производстван заведующи (Овчарук Валентина), июль бетта маькх яра план 103,6 процент кхоачашъяьй, 3 тонни 600 килограмми хьоар а ходаьд.

Июль бетта тхоаш кIеззига тIехьа дисалга хов тхона 1-ча заводал, йоах нов. Овчарука, —цхьабакъда, укх август бетта царгара хьалхле хьаяккха хьэжаргда тхо. ДIахо беча балха тIа хьалхле тхоашка а йолаш тIехдика продукци тергья оаха къахьегамхошта.

Иштта шоайла вIаши яхь лелаярца сийле а йоахаш къахьег хлебокомбината заводий коллективаша.

Д. АМАРАЛИЕВ.

Болгарски методах кирпишк ю завод

«ОГПУ» цIерахча завода гаьна йоацаш хьалъе йолаяьй болгарски методах кирпишкаш ю завод.

Духхьал Сталински районерча нефтеперерабoтчикашта цIеношта кирпишк е лаьрхIа хьалъеш я из завод. Цу районера еррига предприятеш я из хьалъеча дакъа лоацаш. Бакъда. из хьалъеча дукхагIа дакъа лоацар Новогрозненски нефтеперерабатывающи завод я.

Кирпишкий завод хьалъяь яккха лаьрхIа ха йоачаша тIехьа яьккхаяр. ХIанз укх деношка яь яргйолаш я из завод.

А. ЧАХКИЕВ.

Цхьа норма яьккхача кхоачам бац

Бахача наха эша пуржини менгеш кхыйола хIамаш арахецаш я «Металлист» яхача артела коллектив. Цар ялх бетта йола балха план 101 проценти, хIаьта июль бетта 137 проценти кхоачашъяьй укх шера. Цхьабакъда, — аьлар кроватни цехерча мастеро новкъоста Глазуновс шоай делкъийна перерыв йолаш вIашагIкхийтта хиннача бригадан собране — вайна сменах цхьа норма яьккхача кхоачам бац. Вай республике хьалхарчул дукхагIа нах тIакхетарца вайна ха деза цаIи шиъи балха норма кхоачашъярца мара цар кхоачо хургйоацилгеи цул совгIа, артело арахецача продукцех шийх дIабода мах чухнахьа баргбоацилгеи. Иштта къамаьлаш дир собране хиннача техрука Сазонтьевси партийни организацен секретара Воробьевси.

Бригадан коллективо цхьабарт а болаш шоашта декхар дань тIайийцар дIахо йолча хана тIехдика балха тIа толамаш дахарца шозза дукхах норма яха.

Хьалхарча шин квартала 101 процент мара план кхоачаш ца яр чIоагIа новкъа а долаш дувц техрука нов. Сазонтьевс — хIанзалца тхога ца хиннача берий менгей заказаша кIеззига новкъарлэ йир тхона балха тIа. хIана аьлча коллектив из болх дика ховш а хьалхагIа из болх бань а ца хиларца дуккха балха ха йоае йийзар тха цу гIулакха. ХIанз дог тийшша ала мегаргда тха артела коллективо берий менгешта эшаш йола говзал дика Iэмаярца шаккъе а тайпа менгеш боарамал дукхагIа арахецаргхилар.

Укхаза тIехь-тIехьагIа балха гIулакх тоалуш латт. — аьлар дIахо нов. Сазонтьевс. Баркал а оалаш белгалбаха беза производстве тIех дика къахьегаш бола кроватнии малярнии цехашкара слесарь Попондопулов, бригадир Батков, соточник Исмаилов, маляраш Мусаитова Хьулимат, Нанциева Маруся, электросварщик Габаров Хьаджи-Ахьмад, иштта сийдэлаш лоархIаш ба артелера слесараш Гаспарьяни Золотовскии, кузнец Гольман, кхы дуккха бараш.

А. ДОДОВ.

Дика къахьийгараштa — совгIаташ деннад

1958-ча шера 11-ча августа Урус-Мартановски района кхалнаьха 2-гIа конференци йистеянначул тIехьагIа Красноармейски, Предгорненски совхозий дирекцеша а месткомаша а совхозашка дикагIа къахьийгача болхлошта совгIаташ делар. Эггара дезагIа дола совгIаташ— коча зипа а даьре а отрезаш еннача юкъе бар Красноармейски совхоза доярккаш Скибо, Алханова, Маликова, Адилханова, Кадиева; огородий бригадан звеньевойш Тагалова Залпеи, Изаева Саи, Предгорненски совхозера хIара бетта-бетта шоай балха боарамаш 180—200 процент кхоачашдеш бола огородий бригадан звеньевойш Якупова Тамара Темурбулатова Зара, кхыбараш а. Берригаш совгIаташ деннараш 20 саг вар.

В. БОГАТЫРЕВ.

Моттигера промышленность дика дегIайоагIа

Сурта тIа: Грозненски горпромкомбината закройни цех.
1-гIа ряд — резак йола Бесчастная Л. В., цеха начальник Саркисьян А. С., резак Медведева Л. П.
2-гIа ряд — настильщицаш н.н. Новикова А. Г., Ржевская Е. Г., Захарова С. З.
В. Е. Халупенко сурт.

Шиъи-ахи шу да советски халкъ ССКП XX съездо оттадаь декхараш кхоачащдеш къахьегаш дола. НГIАССР-а экономикаца лоархIамегIа йола моттиг дIалоац моттигерча промышленносто. Республикан къахьегамхошца цхьана къахьегаш я моттигерча промышленноста министерствон предприятей коллективаш а.

Предприятеша укх шера даьхача толамаша хьахьокх шоай декхараш сийленца кхоачащдеш уж хилар. ВорхI бетта йола план 107.1 процент кхоачашъяьй министерствос.

Къаьстта дика хьокхамаш даьхад (7 бетта план а июль бетта план а кхоачашъеш Грознен кирпични заводо (директор нов. А. А. Пашинян), Грознен горпромкомбинато (директор нов. Г. И. Лузев), Химзаводо (директор нов. Томасов А. Г.), Шалински райпромкомбинато (директор нов. Айсханов), кхычар.

Предприятеша шоаш арахеца продукци дикагIа хилийтара духьа кховсам лоаттабу.

Грознен горпромкомбинате берий барзкъаш ду цех вIашагIъеллай. Иштта, вIашагIъеллай 83 хIамаш тега машинаш йола ши конвейер а.

Укх шера ворхI бетта хьа а даь мах беча организацешка дIаденнад 18 тайпара, 1 миллиони 674 эзара сом мах бола берий барзкъаш.

Грознен горпромкомбинате, 1959 шера боагIа болх беш 35 болхло ва. Царца ба хIамаш тегаш вола А. С. Асриев, мастераш А. А. Довгальи. А. М. Мовсосяни, барзкъаш дохкаш йола Л. В. Бесчастная, мотористка Л. П. Маркова кхыбараш.

Нохчийи гIалгIайи шоай мехка цIабахкарах гIишлоний материалаш дукхагIа эшилга а ховш, укх шера 7,2 миллион етта кирпишк, 1 миллиони 730 эзари цIен тIаюлла кирпишк, 10 эзар квадратни метр дIалоацаш кораши наIараши, 10 эзар менги арахеца дош деннад промышленноста болхлоша.

Бахача наха эша гIишлоний материалаш дукхагIа арахецарна Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Совето баь соцам кхоачаш беш доккхий хьокхамаш даьхача моттигерча промышленноста чуйоагIача № 1 йолча кирпишкий завода кхоалагIа преми а елар, республикан «Сийлен доска» тIа а яьккхар из. ВорхI бетта йолча планал совгIа 155 эзар етта кирпишки 11 эзар цIен тIаюлла кирпишки арахийцай цу заводо.

Заводе дикагIчарца лоархIаш ба садчикаш А. И. Леонови. Н. Д. Шепелеви, топпар тIаботта А. Авбагаджиеви, болхло А. Музаеви кхыбараши.

Соахка арахийцачул 2 миллиони 335 эзари сома продукци дукхагIа арахеца лерхI промышленносто укх шера.

МагIалбикерча, Шаьларча, Урус-Мартанерча иштта кхычахьарча райпромкомбинаташа столаш, гIанташ, кхыйола мебель хьае йолаяьй.

Грознен литейно-механически заводи химзаводи шерьярна доккхий балхаш ду укх шера промышленносто. Ачхой-Мартановски райпромкомбинате дахчах керда хIамаши бешкаши ю цех юлларгйолаш я.

1959 шера кирпишкаш ю завод хьалъергйолаш я Урус-Мартане а.

Кастта Грозне хьалъергйолаш я шера 100 эзар квадратни метр руберонд (ЦIен тIадехка кьахат) арахецаргдола завод. Ножай-Юрта а Советске а, вIашагIйохкаргъя райпромкомбинаташ.

Вай мехка институташка шоай балха говзал лакхъяьй промышленностерча 15 саго, 61 саг ва хIамаш тегара говзал Iомаеш. 51 саго плотникийи, формовщикийи, кхыйолеи говзалаш Iэмаяьй.

Нохч-ГIалгIай АССР-а моттигерча промышленноста министерствон предприятеша шоай беррига а низ тIабахийтаб балхаца дола кхоачамбоацараш дIадахарнеи 1958 шера план ханал хьалха кхоачашъярнеи.

Н. ГЛУХОВЕЦКИЙ,
Б. НОВОСЕЛЬСКИЙ

Грозненски Горпромкомбината массови пошива цеха хьалхле лелаю бригада.
Сурта тIа: 1-гIа ряд (аьрдехьара аьттехьа) бригадир Карпенко М. А., Макайда П. Я.
2-гIа ряд: Квасова А. И., Тараринa Е. И., Шамсудинова Р. Д.
В. Е. Халупенко сурт.

ГIишлошъераша балхаш дика ду

Дика къахьегама толамаш даьхад № 12-ча треста СМУ-3 коллективо. Цо 7 бетта йола план 103,6 процент кхоачашъяьй. Коллективо укх шера декхар тIайийцадар ворхI бетта план 20-ча июле кхоачашъе, аьнна. Из декхар цу коллективо ханал хьалха кхоачаш а даьд. ДIабахача ворхI бетта хьа а даьд 7168 квадратни метр чуIе цIеноsh, из хул 104,2 порцент. Къахьегама овсарал 11,4 процент лакхъеннай цига.

Къаьстта дика балхаш деш я нов. Болодюка кулгал деш йола участкан коллектив. Вай республике эггара къонатIча нефтяной районе — Карабулаке балхаш деш я из. «ГIишлошъерий Ди» тIаккхачале хьа цу участкан коллективо итт бетта йола план кхоачашъйир. Цигача цар хьалдаь, эксплуатаце дIаденнад 1100 квадратни метр чуIе цIенош. 250 моттиг йола клуб, кхыйола объекташ.

Цо коллективо толамца дIахьош да Карабулакера Грозне кхачча 60 километр газопровод йиллар. Цо газопроводана Грозне эггара хьалха дIайолаяьр автоматически сварка яр. Белгалдаккха дезаш да цига болх беш йолча нов. Васютина кулгал деча слесарий бригадо дика болх беш хилар а балха заданеш 180 процент кхоачашъеш хилар а.

Иштта, дика хьокхамаш доах ший балха заданеш хIара дийнахь 200 процент кхоачашъеш волча автоматчика нов. Сухоруковс, электросварщикаша Измайловси, Степановси. Звягинцевси, шоай заданеш 150—180 кхоачашъю.

№ 3 йолча гIишлошъяра управленен коллективанна юкъе дика болх барца белгалъянна я нов. Ахьмадов Вахас кулгал деш йола бетонщикий бригада а. Цо 7 бетта план 160 процент кхоачашъяьй.

М. ЦУРОВ.

Планаш тIеххкхоачашъю

№ 1 йолча барзкъаш тегача фабрикан коллективо укх деношка хьинаре къахьег ший планаш кхоачаш а тIеххкхоачаш а ярна. Укх шера ворхI бетта план 101,1 процент кхоачашъяьй фабрико.

Коллективо планах йолча ассортиментах къахьегама овсарал лакхъяра, барзкъаш брак йоацаш тегара планаш кхоачашъю. Болх тIехдика барца белгалбаьнна ба нов. Якубова керте латтача 8-ча бригада болхлой. Ах шера план 110,6 процент кхоачашъяьй цу коллективо. Иштта дика болх бу план 109,1 процент кхоачашъяьча нов. Доронина мастер йолча 1-ча бригадо а.

Барзкъаш тегача чIоагIа къахьегаш ба шоай планаш кхоачаш а тIеххкхоачаш а еш бола болхлой н.н. Бондаренко, Сафонова, Стромило, Овчинникова, Цыганок, Лисицкая иштта кхыбараш.

ТIеххьарча хана дуккха а технологически керда балхаш даьд фабрике.

Октябрьски революцен 41 шу далар дездарна шерра социалистически яхь а йоаржаяь шоаш ца кхобеш къахьегаш ба хIанз барзкъаш тегача фабрикан болхлой.

Сурта тIа: болхло Грицаенко В., хIанзолца кулгаца маха боахаш хинна барзкъан моттигаш машинаца тега а Iомаенна, 143 процент кхоачашъю балха нормаш.

И. ПЛИЕВ.

ЦIаккха а вицлургвоаца Нохч-ГIалгIай халкъан воI

Сийлахь-йоккха Октябрьски Социалистически революци бахьан къовсам лоаттабеш, граждански тIем тIа белогвардейций инаралаш бохабеш большевикий партес хьалкхебир сийлахь-доккха гIулакх карагIдувла, шоай деррига вахар къахьегамхой мукъабахара дIадала кийча бола турпала нах. Цо хьалкхебир граждански тIема турпалхой, белгалбаьнна хинна полководцаш Чапаев, Щорс, Котовский, Лазо, Дагестана къеча наьха пламенни баьччаш Буйнакский, Дахадаев, Пятигорски большевикий кулгалхой Анджиевский, Грознен пролетариата кулгалхой Анисимов, Гикало санна бараш.

Пролетарски революци бахьан къовсам лоаттабаьча цу сийдолчар мугIарашца лоархIаш ва Нохч-ГIалгIай къаман къеча наьха баьчча Шерипов Асламбек а.

Шерипов Асламбек ваьв нохчий лоаман хозагIа йолча юрта Серже-Юрта.

1909 шера, ший 12 шу даьлча, из деша вахар Полтавски кадетски училище. Кадетски корпусе хинна режими тIема муштраи езаяланзар кортамукъал езача кIаьнка, 1914 шера цо ше дехар дарах Грозненски реальни Уличище перевод йир цунна. Из ха тIакхачалехьа, кадетски корпусе а Шерипов Асламбек геттара дика деша ховши хIама ха гIерташи волга гучадаьлар: цо чIоагIа Iомадора английскии, французскии, немецкии метташ, эрсийн дунени литературан классикаш ца хаддаш беша цунна дагахьа ховра кIоаргга хьаькъал долча эрсий писателий А. С. Пушкина, М. Ю. Лермонтова, А. М. Горьке произведенеш

1917 шера реальни училища тIехдика йисте а яьккха институте деша ваха безам болаш вар Асламбек, цхьабакъда, йолаеннача февральски революцес хувцийтар цунга дIахо вахара мел яь планаш, тIах аьнна волча цун беррига низ революционни гIулакха хьожабайтар.

Февральски революци йолаелар Терски областе Iаьдал, революценна духьаларча казакий бIаьхийча нахага, лоаман националистически буржуазени духовенствони бе дахарца.

1917 шера 14 марта Владикавказе эскара круга заседане тIа вIашагIъеллар октябрист Караулов керте латташ йола Терски Казакий эскара правительство. Лоаман националистически буржуазеси, революценна духьаларча дворянствоси духовенствоси 1917 шера 1-ча мае вIашагIъеллар Къилбседа-Кавказа вIашагIтехача лоаман наьха аьла Каплановви, миллионер Чермоеви, жалеладархо Гоцинскии керте латта тийша болх боалла союз.

Къаман областашка хьахилар, шоаш Iехабаьча наьха цIерах, паччахьа инаралаши, эпсараши, капиталисташи керте лаьтта къаман советаш аьнна цIи йола советаш.

1917 шера апрела бетта г. Грозне революцена духьала хиннача бIаьхийча нохчий совещане Нохчий къаман совета председатель ва аьнна дIакхайкавир Мутушев Ахьмад, хIаьта членаш бIаьхий капиталисташи лаьттай дайн бар. Уж тайпа къахьегамхой хьашташ декхараш багIар гIалгIай къамий совете а, авантюрист Джабагиев председатель а волаш.

Цхьабакъда цу хана Грозне а Владикавказе а, Терски областен кхыча городашка а хьахила йолаелар болхлойи салтийи депутатий советаш.

Болхлойи салтийи депутатий Грозненски Совета хьалхара председатель вар большевик Анисимов.

Лоамарой Союзо, Эскара правительствос, Терски областан къамий Советаша лелабу тийша болх большевистски партес кулгал а деш С. М. Киров керте а латташ чехка гучабаьккхар, лоаман нах шоай классови хьашташ дайза а дайза, къамий советашка багIача, тийша болх боаллачарцара дIакъеста болабелар. Шерипов Асламбека нохчболх ца беш а шоаш ца кхоаба а сакъиза къовсам лоаттабу нохч-гIалгIай къаман моастагIашца.

Уж гучабоахаш цо яздора: «Духхьала аьлча , хIаьта иштта дале чоалхане доацаш аьлча, шейхи моллеи кхерабеннаб халкъ шоашта болх ца беш а шоаш ца кхоабаш а сацара; помещик ший лаьтта бахьан кхеравеннав, купец корзагIваьннав дукха проценташ дола пайда боврал совгIа товар а доврг хиларах, эпсара ший погонаш дагаехар; цхьан дешца аьлча хIаране ше-шийх уйла йир. ХIаьта уж берригаш а доттагIлен союзе, къахьегама халкъал а цун доттагIел а хьалха дайзар шоай хьашташ, хIаьта халкъ Iеха а деш шоай тIех хинна бокъонаши привелегеши кIалхара яхара политика лелае болабелар».

Большевикаша кхетама болх боаржабарах лоаман къахьегама нах Октябрьски революцен уйлаш чу а есса вIашагIбеттабала болабелар шоай моастагIашца къиза къовсам лоаттабарна.

Тхьайса ягIацар контрреволюци а. Карауловари, Чермоевари, цар халхаройи Тирка халкъий цхьоагIон фронт йохаяра духьа къамашта юкъе тIемаш хьеде болабелар.

Къахьегамхой революционни цхьоагIо йохаяра духьа доладаь къамашта юкъера къовсамаш доладелар. Iомехкаш дар наьха цIий, йоагаш яр юрташ, станицаш, йоагар мехкдаьттан промыслаш. Караулов-Чермоева контрреволюци гIадъяха яр.

Терски областан халача цу хана къонахчул ца дохаш хиннараш дикагIча ленинца — С. М. Кировс хьалхле лелаю большевикаш мара бацар. Цар шоаш ца кхобеш къовсам лоаттабу контрреволюцеца, 1918 шера 25 январе Моздоке хьайийлача Терски халкъа съезда 1-ча сессе нохчаштеи гIалгIаштеи духьала тIом болабар дIадоладар чIоагIде гIийртача контрреволюционни казакий эпсарий уйлаш йохаю. Вера кхерам боллаше а Шерипов Асламбек цкъа санна дуккхазза а Грозне воагIа, болхлойи салтийи депутатий Грозненски Совете къамаьлаш ду, хIаьта ше керте а волаш вIашагIтехача Гойтински революционни халкъа Совета викал хиларца нохчий къеча наьха Грозненски пролетариатацара бувзам чIоагIбарна новкъостал ду, хIана аьлча, цунна ховра нохчий къеча наха хьалхле лелаеш грозненски пролетариати большевистски партии ца хуле Нохчашкахьа революци котъяргйоацилга.

Цу деношка а тIехьа цо нийса большевистски мах бора Грознен а грозненски пролетариат Тирка тIа а Нохч-ГIалгIай мехка а революционни болама юкъе лоархIам болаш хилара. «Город Грозни,— йоахар цо болхлойи салтийи депутатий Грозненски Совета заседане,— Терски областан экономически а торгови а центр хинна ца Iеш, политически а центр я. Грознен районе казакийи, нохчийи иногородни барийи хьашташ гулденна ца Iеш бокъонца аьлча революци лелаеш болча керттерча низа — Терски пролетариата хьашташ да дукхагIа долча даькъе».

С. М. Кирова инициативах 1918 шера 16 феврале Пятигорске хьайийлар, къамашта юкъера тIемаш кхы хургдоацаш дIадахарен чIоагIа Iаьдал оттадареи декхар кхоачашде дийза йола Терски халкъан съезд шоллагIа сесси. Контрреволюцена керте латтараша шоай хур дир съезд ца хилийтеи Нохч-ГIалгIай делегаташ цига ца кхачийтеи гIерташ. Цхьабакъда, Шериповна дагадехар кхоачашдарна духьаленаш йолаш яцар. Вера кхерам боллаше а из гIалгIай юрташка Сурхо тIеи Долакха юртеи а кхаьча цигара Беслане а ваха, гIалгIай делегацена керте а волаш, Ахриев ГIапураца цхьана 1918 шера 23 феврале Пятигорске кхаьчар. «Пятигорски халкъа цIагIа халла чухош хьабаьхка делегаташ,— йоах цох «Владикавказе Октябрь» яхача сборника тIа. Лоаман нахагара ба: балкхарой, къоаршой, гIаьбартой, хIирий, ши негIеи, цхьа каранагаеци. Дог ца дуллаши сатем байнеи хьежар нохчийи гIалгIайи кхачарга, малагIча машарах дувцаргда уж боацаш? ЦIаьхха хьакхоач гIалгIай, ткъо гаргга саг ва уж — дегIа кеп йолаш, бирса, «оакхарой». «Герзах тоабенна». Уж зале хьачубоалаш торжественни аваци айлу, кхыметтел есаулаша а тоам ца хеташ хьал а гIайтта тIоараш тох. Массава а кхет боабара мел кхерам болаш гIаьбартойи казакийи территорешка гIолла уж чакхбийнаб. ГIалгIашца цхьана съезде кхоач Нохчашкахьара хьалхара делегат — Шерипов Асламбек. ЧIоагIа халонаш лайна а тайп-тайпара хIамаш дайна а кхаьчар из укхаза тайп-тайпарча юрташкарча нохчий къеча наьха мандат а долаш.

Укхаза эггара хьалха С. М. Киров вайра цунна.

ГIадбахарца С. М. Кировс а ерригача съездо а хьаттача моаршала жоп луш нохч-гIалгIай оратора — Асламбека Шерипова низ бола оаз хезар трибуна тIара. «Аз гIадваха моаршал хоат нохчий халкъа цIерах Терски областан кортамукъача къамий кортамукъача съездага».

Съезде С. М. Кировс лаьттах долеи Советски Iаьдал тIаэцареи дош хьоадича А. Шериповс эггара хьалха трибуна тIа а ваьнна аьлар: «ГIалгIай фракцен цIерах а нохчий къамий совета викал хиларца а аз лерхI нов. Кировс яхар бокъонца нийса долга». Съездо Советски Iаьдал тIа а ийцаь моаршал хоатташ телеграмма яхьийтар дунен тIарча пролетариатан баьччага В. И. Ленинга.

С. М. Кировна Шерипов чIоагIа везавелар революцен наькъ тIара варгвоацаш а контрреволюционераш ца безаш а из хиларах. Нов. Рязаковас шийна дагадоагIараш дувцаш йоах: «Сергей Мироныча къаьстта теркам тIабахийтар нохчий къеча наьха белгаваьннача кулгалхочоа А. Шериповна, цо хозахеташ ладувгIар Терски халкъий совете цо къаьгга даьча къамаьлашка. Сергей Мироныча каст-каста оалар Шерипова мах ше боккха белга».

Заседанешта юкъе Шериповс дIаьха къамаьлаш дора С. М. Кировца, чIоагIа ладувгIар Ленинах, большевикий партехи цун идеехи цо мел оалача дешага. Съездои С. М. Кировца къамаьлаш дарои дунен тIа хувцалургбоацаш политически никъ а хьаькъал а делар А. Шериповна.

Съезд яьнначул тIехьагIа Нохчашкахьа цIа а вена Терски областе Советски Iаьдал чIоагIдеши нохч-гIалгIай беррига контрреволюционераштa духьалеи чIоагIа къовсам лоаттабу цо. Терски халкъа совете къамий гIулакхий комиссар волаш болх а беш нохчий ЦIеча Эскара командир хул из.

Ше даьча къамаьлашца А. Шериповс къахетам боацаш бохабу Чермоевски лоаман правительствера мохк бехкараш.

А. Шерипова царех цхьа къамаьл кепа теха дар № 108 йолча 1918 шера 1 июне арадаьннача Правда тIа.

«ХIаьта ер да Терски халкъа Совета заседане нохчийи гIалгIайи ораторо нов. Шериповс чIоагIа даьча къамаьлан дакъа».... дIахо къамаьл ше дувцар. — «Сийлахь-йоккха эрсий революци хиларах вайга кхаьчар вай дай бIаьшерашка из бахьан долаш лийта а ийшараш гебагIашца лийта а йола дикагIа йола кортамукъал. ХIанз вайга вой лоIамах даха бокъо кхаьча йолаш из бокъо халкъо цIаккха а цхьаннена а дIалургьяц ХIанз Къилбседан Кавказ ший лоIамах хилар дувц помещикаша, аьлаша, провокатораша, Шамала 50 шера чухь садехка духьала къовсам мел лоаттабаьраша».

1918 шера эхки Тирка тIа Советски Iаьдала эггара халагIа дола денош эттар. Деникина добровольчески эскара Кубань дIа а лаьца Советски Россех дIахоадайир Терски область. Терски областе чухь Бичерахов керте латтача казакий контрреволюционни бандаша восстани гIоттайир. Една Дагестане а цигара Тбилисе а яхача «Лоаман Правительствос» Лоаман республика ший лоIамах хилар дIа а кхайкадир Советски Iаьдалца къовсам лоаттабарна новкъостал де турецки империалисташ тIа а хьийхар.

Советски Iаьдала халача цу хана Прохладни станицан юхе гIолла кIайча казакий фронтах чакх а ийкха Тирка тIа вера В. И. Ленина гаргагIа вола доттагIа Къулбехьарча Россе чрезвычайни комиссар Серго Орджоникидзе.

Серго Орджоникидзе цу сахьате Тирка тIарча революцен гIулакха керте эттар.

23-ча июле цо къамаьл дарца Владикавказе хьайийлар Терски халкъа съезда 4-гIа сесси. Съезда хьалхашка латтар бичераховски мятеж дIаяккхара революционни низаш вIашагIтохара декхар. Съезде бар Болхлой-ахархой Iаьдала духьала гIайттача казакий эпсарий викалаш. Цар духхьал дIадехар цIе эскара доакъошкара герз хьаэцар, халкъа комиссараш Бутырин, Пашковский, кхыбараш балхара дIабахар.

ГIулакх халча хьал тIа дар. Меньшевикаш, эсераш, кхыметтел Совнаркома цхьабола викалаш кхера а бенна бичераховски бандиташка шоай посташ дIаяла кийча бар.

С. Орджоникидзе керте лаьтта большевикаш мара Октябрьски революцес даьккхар майра лорадеш бацар. Сесси ше даьча къамаьлаца С. Орджоникидзе мятежни эпсараша дIадехар контрреволюционни чулоацам болаш долга гуча а даьккхар тIа а эцанзар.

Нохч-ГIалгIай халкъа цIерах сессе къамаьл дир А. Шериповс. Сесси хиннарех дукхагIчар тIоараш а тохаш цо аьлар: «Новкъостийи граждынаши вай къестадер Iалаьмате боккха лоархIам бола дош да. хIаьта цунга сих ца луш хьажарал совгIа мадарра долча цIенча дег тIара хьажа деза. Тхо Iалаьмате чIоагIа шек долаш да казакий болам Совдепаша хулиганал леладарахи комиссарех ца тешарахи хиннаб яхачох. Оаха бакъду Совдепаш сигаларча малейкех латташ а комиссараш сигалара даьлаш хилча а из болам хIаьта болабенна хургхиларах. Укхаза юкъ хила йиш яц, Iаьдал е Советски е монархически хила деза. Цудухьа тхона дага ца хиннар да, хIанз революцени контрреволюцени юкъе хоадам беш латар хулча хана Совнаркомо ший доал Iодиллар. Сона хетачох, Совнаркомо ший болх кхы а чIоагIагIеи хьинарегIеи дIабахьа беза. Шамала мюридаш дийша а бацар е Мамулов санна юридически факультете деша а баьгIабацар, цхьабакъда эрсий импе-

Доакъар кийчдара месячник

МА ЭШША ДОАКЪАР ХУЛИЙТАРГДА ХЬАЙБАШТА

Кхоачамболаш доакъар хургда

Саррахьа бригадира г. Герасименкос колхозникашка аьлар:

— Кхоана Іуйрийна силоса лаьрхІа, хьажкІаш хьакха доладургда вай. — Ха хьатІакхаьчай. — Механизаторашка хаьттар цо:

— Шо кийча дий?

Силос хьокхача комбайна комбайнера П. Герасименкос аьлар:

— Кийча да! Іа из аларга тхо хьежа дукха ха а я.

— Силос дІакхахьеи дІайоллеи хьа кхуй тхо-м кийча да аьлар тракториста Н. Охраменкос а.

— Силос дІайоллар-м тха гІулакх да, — аьлар къонача колхозникаша, — дукхагІа хьакха эаш. Цу саррахьа даьча къамаьлаца г. Герасименкос белгалдаьккхар: укх шера 11 эзар тонн силос кийчъе езаш хилар, из кхы дукхагІа а Іалашъе йиш йолаш хьажкІаш дика хьийкъа хилар, иштта кхыдола доакъар Іалашдарна хиланза даргдоаца гІулакхаш.

Силос кийчъе йолаеннача дийнахьа 147 автомашин силос дІаеллар бригадо. 20 гектар силос хьекхар цар, хІара гектара тІара 300 центнерал совгІа силос а яьлар. Болх бе шоаш доладеннача деной лоархІам а баь колхозникаша дош деннад хІара дийнахьа 160 тонн силос кийчъе, аьнна. Шоай декхар сийленца кхоачашду цар. ХІанзлехьа 1000 тонн совгІа силос кийчъяь баьннаб уж. 10 эзар тонн кийчъе лаьрхІа а ба уж.

Силос кийчъе йолаеннай «Кавказ» колхоза кхыйола бригадаш а. Укх шера кийчдаьча кІоагашка а вешта элаш еш тІера дІакъувлаш а кийчъергйолаш я силос цу колхозе.

П. ГАГИЕВ.

Силос кийчъеш ба

Гудермесски совхозе силос кийчъеш 10 комбайни, 50 автомашини, дукха къахьегамхойи ба.

Июль бетта кхоалагІча декадах доакъар Іалашдарна даьха толамаш белгалдеш ССКП Нохч-ГІалгІай обкоми НГІАССР Министрий Советои района еннача дІа-юха телача Щеча байракхо кхы а хьинар айдаьд районерча къахьегамхой. Махулла сихагІа а дукхагІа а силос кийчъе гІерташ ба уж.

ХІаране чу 400 тонн силос хошаш 13 кІоаг ба фермашта гаьна боаццаш. ХІанзлехьа цу кІоагашка дІаелла яьннай 2300 тонн силос. Еррига совхозо кийчъе езар 4700 тонн силос я. ХІара Іатта 15 тонн йолаш хургья из.

Силос кийчъеча дика къахьегаш ба болхлой А. Джамалханов, Б. Гериев, А. Ахмедов кхыбараш. Дийнахьа 20—23 рейс еш силос тІаозаш ба шофераш М. Коновалови Б. Джабраилови, нормаш тІехкхоачашъю комбайнераша Г. Санчакa Г. Алиевс кхыбараш.

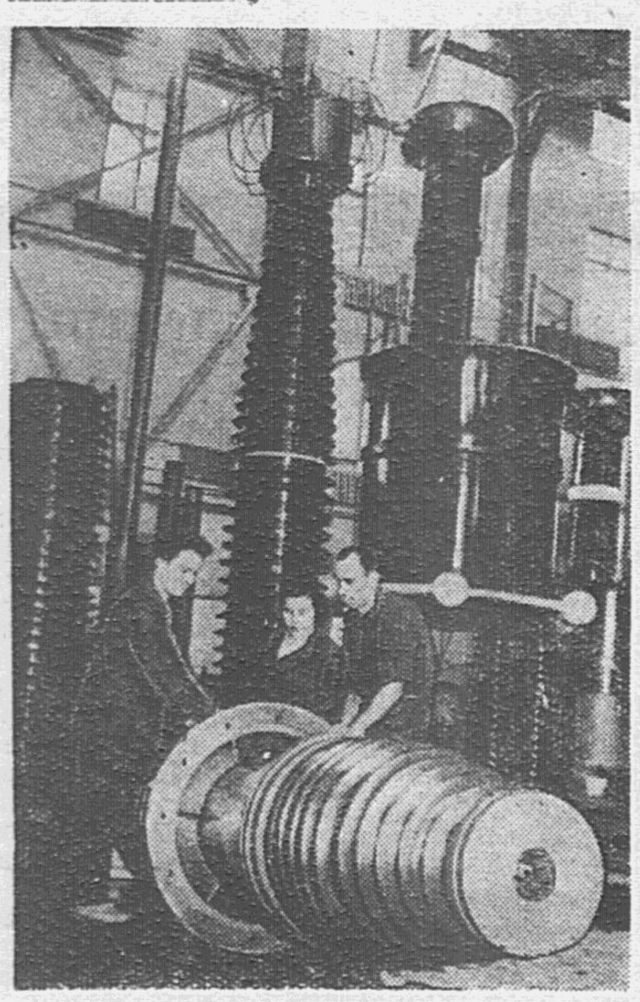
ЛОРСАНОВ.

Мел эш хургда доакъар

ТІа-тІа дикагІа тоалуш доагІа хьайбашта доакъар Іалашделга «Шалински» яхача совхоза кхоалагІча отделене. Духхьала доакъар кийчдара гІулакха вІашагІъеллача бригадо дика лелабу ший болх. Хетолгаш долаш а канаш долаш а йолча баьцех хІанзолехь а 600 тоннал дукхагІа геттара дика йол кийчъяьй. Хьакхаь кийчъяьча аьлах дукхха а дукхагІа дола дакъа хьайбаша Іа доакккхаргдолча моттигашка хьатІаэзай.

Дика толамаш даьхад отделенерча къахьегамхоша силос дІайоллара даькъе а. Хьайбашта доакъар кийчдарна кхайкаьча месячнике юкъе а баха, отделенен болхлошеи механизаторашеи чІоагІдаьд. силос дІайоллара план 25-ча августе кхоачашъе, аьнна. Месячника хьалхарча итт дийнахь 2000 тонн силос еллай отделеннес.

Дикача доакъарийца диззаь Іалашдергда совхоза хьайбаш.

«Изолятор» яхача Московски заводе Куйбышев-Урал яхача электропередачан кердача линена чІоагІа низ бола вводаш хьаяьй. Вводаш лаьрхІа я 220-и 500-и киловольт йолча напряжена. Из заказ кхоачашдеш, сборщикаша дукха инициатива гойтай. Шоаш хьаеш йола хІама лакхара дикал йолаш хьа а еш сменах цаІах боарам совгІа кхоачамбаьб цар.

Укх сурта тІа: Куйбышев-Урал яхача электропередачан кердача линена йола вводаш миштий хьежа техкаьчул тІехьагІа. Аьрдехьара аьттехьа — техникаш Виктор Соловьев, Екатерина Косцова, сборщик Иван Самсонов хьожаш боахк 220 киловольт йолча высоковольтни вводага.

Сурт: В. Кунова. ТАСС-н Фотохроника.

Шин шера кхоачамбалла

Предгорни совхоза шоллагІча отделенен къахьегамхоша кхайкарал даьд шин шера кхоачамбилла гІожа доакъари (йол, ча, гІадамаш) хІара Іатта 16 тонн лаьрхІа силоси кийчъе аьнна. ШоллагІча отделенес даь из кхайкарал хьал а лаьца, дика къахьегаш ба пхелагІча отделенен болхлой.

Исламгиреевга хьалхе а йолаш вІашагІъеллай доакъар кийчдеш йола звено. Йол хьокхаш, аргІаш деш, ча вІаштатохаш, силос йоллаш я звено. Звеноцара къахьегамхой шоай болх дика лелабеш ба. ХІара денна балха боарамаш 130—150 процент кхоачашду цар силос йоллача метте.

Тахан-кхоана судански буц хьакха болалу отделенера къахьегамхой. Джебировга хьалхле йола звено бокъонца кийчъенна я из болх дика а дукха ха ца йоаеш а чакхбаккха.

ВІалла шек хила везаш дац, Предгорни совхоза пхелагІча отделенерча къахьегамхоша шоай отделенен хьайбашта шортта дика доакъар кийчдерг хилар. Шин шера кхоачамбилла доакъар кийчде оарцагІа баьннаб отделенера къахьегамхой.

КЕРИМОВ.

Ча вІаштатохилга во лел

ЧІоагІа лоархІам болаш гІулакх да ка бола ялат аьрда даьнна ча ханнахьа вІаштатохилга. Цхьа эзари ах эзари гектар гаргга ялат аьрдачара ча вІаштатохилга мела лел Урус-Мартановски района Красноармейски совхоза иттлагІча отделене (управляющи Джамбулатов).

Кхы а вогІа лел из болх цу районерча Предгорни совхоза кхоалагІча отделене. Ча вІаштатоха а оахам де лаьтта мукъадаккха а дезача метте, тракторашца текхаю волокушаш болх ца беш латт. Совхоза дирекци а партийни организаци а оарцагІа яла езаш гІулакх да из.

ДОККХА ХЬИНАР ДОЛАШ...

ГІомара довкъаш, солончакаш, михо меттахьа а доахаш, тахан укхаза, кхоана кхычахьа хула гІомара гувнаш дукха долаш мохк ба НегІий аре. Дукха а километраш юрташта гаьна а болаш, цІаккха а денала ца бохаш, укхаза къахьегаш ба жа-Іуй. Шелковски жа кхоабача совхозе Эльмамбетов Муса жа-Іу вола ткъо шу да. Дог-безам чІоагІа ший балхаца болаш ва из. ХІара шерра-шера дукхагІа хул цо леладеча жена тІера доаккха тха, дукхагІа хул цу жево Іо а даь хьалхувш дола Іоахарин. Эльмамбетов санна дика къахьегараш дукха ба Нохч-ГІалгІай республике.

Ерригача республике а дика деча балхаща цІи хезаь ба Грозненски районерча 1-гІча Мая цІерагІча колхозера Мутаиров, МагІалбекски районерча «Кавказ» яхача колхозера Хрипко. Шелковски районерча Кирова цІерагІарча колхозера Гамаеви Джаватхановн, иштта дуккха кхыбараш а.

Доккха беркат да вай республикерча жа-Іуша даьхенга дІакхоачийтар. ХІара шерра-шера дикача тхан дукхха эзар центнераш дІалу цар.

Мехка чухь эггара хьалха, 30-ча июле, республикерча жа леладераша ханал хьалха кхоачашъяьй паччахьалкхенга тха дохкара а дІадалара а план. Вай республикерча колхозашеи совхозашеи 22 эзар совгІа центнер битькъа чо болча тхана еннай паччахьалкхенна.

Къонача пионера „лагІах“

В. И. Ленина цІерахча пионерски организацес Іалаьмате дика балха опыт Іоаяьй пионераш коммунистически хьисапе кхетабарна. Беранта шерра ейзай пионерски организаци, советски халкъо кІоаргга сийдеш а я из. Пионерски организаци я миллионашца лоархІам бола советски нах юххьанца коммунистически уйланца кхетабеш йола школа, уж общественни вахара юкъе оза гІо а ду цо.

ВЛКСМ XII-гІа съезд хинначул тІехьагІа пионерски дружинашкеи отрядашкеи дикагІа хиннад вай халкъа революционни къахьегамеи гІулакхашца пионераш кхетабар. Мехка общественни-политически вахара а цун юртбоахама планаш кхоачашъярна а хьинаре дакъа лаца болабелар пионераш.

Пионери салоІама керда формаш хьахиннай, цу даькъе я колхозашкеи цІеной управленешкеи йола туристски къахьегама лагераш.

Из иштта дале а пионерски организацен балха юкъе цІенхоштта кхоачамбоацараш да. Дукхача пионерски отрядашеи дружинашеи шоай болх школешкара ара ца боаккхаш, вахарах хьада лелабу, общественни вахарах къаьста лелабу. Дукхача школашка пионераша шоашкара доладаь гІулакхи цар самодеятельносты ІотеІаеш моттигаш а я.

В. И. Ленина цІерахча пионерски организацен болх дІахо дикагІа тоабарна, ВЛКСМ ЦК-с массехк соцам баьб. Иштта ВЛКСМ ЦК VIII-ча пленуме дийцача дешаех цаІ дар пионерски организацен болх тоабелга, цу гІулакха массехк предложени а хиннай. Цхьан предложенех могадаь да пионери шин-кхаь хана «лагІаш» оттаделга.

Цу «лагІай» проект йиийцар пионерски организацен районий областий, краяьй, республикий советашка. ДукхагІчар из гІулакх могадир, дезар санна, кхоачашде могаргдола гІулакх санна. Цхьабакъда, цхьабараш духьал а бар школашка цу тайпара «лагІаш» хилийтарна. Иштта машин наькъа министерстван болхлоша из гІулакх дика лархІанзар. Цхьабакъда, из уйла бакъахьа яц, из йоха а йир, дукхагІа болчар могадаь из документ тІаэцарна, хІаьта мехка цхьайолча школашка шоаш бакъахьа хилар хьа а хьекхад цар.

Из документ дикагІа йола материал хургья сакъердаме пионерски гІулакхаш вІашагІдохкарна.

Фуд хІаьта пионера «лагІаш»? пионерски организаце пионер волча хана пионеро Іомаде дезача хІамай вІашагІтохам ба из. ЛагІаша» довзийтаргда пионерашка вай даьхен хьалхара историко-революционни гІулакхаш, пионери хьалхара турпалаш, вай коммунистически партен баьччай вахар а цар леладаьр а хойтаргда, искусство а йовзаргъя царна. Пионеро дакъа лаца деза культурно-массови балха юкъе, партийни балха юкъе, кхоачашбе могаргдолча общественни балха юкъе дакъа лоацаш хила веза и. кх. дІ. Пионера «лагІаш» кхаь ханна декъалу. Хьалхара группа — 3—4 гІа классаш я. шоллагІа йола группа 5—6 классаш я, кхоалагІа йола группа 7—8 классаш я. ХІара группа царга Іомалургйола материал лу. Иштта, масала, хьалхарча «лагІан» пионерашта ха деза: цІе байракх. цІе галстук фу маІан долаш я, значок, пионера салют фуд, Советски Союза гимн ха еза царна, ший отрядо, дружина, школа, улица малагІча турпалхочун цІи лелаю ха деза, шоай турпалхой бовза беза.

ШоллагІча группана ха деза Советски Союза байракхи, герби фуд, ший района къахьегама гІулакхаш довза деза, производстве хьалха латтараш бовза беза, звеноца цхьан октябряташта е шоаш шефал леладеча детсада совгІат дала деза. ХІама кхийтта чов хилча, хоадавича, воагавича, шелало вохьавича гІо де ховш хила веза. Юххера кхоалагІча группана ха деза Сийлахь-воккхача Ленина кагийча нахах яьхар. Ленина комсомола кхоалагІча съезде даь къамаьл довза деза царна, комсомолец миштa хила веза ха деза, ВЛКСМ устав довза деза. ЗІамагІа болча пионерашта, октябряташта Октябрьски революцен, 1-ча Мая, хІаьта иштта советски кагийча наьха денах дола хІамаш дувца ховш хила беза. Владимир Ильич Ленина пионерски организаци хьахинна ди ховш хила беза уж. Шоай дружинаца цхьана ялат чуэцача е гІишлош еча новкъостал деш хила беза, е кхыча общественни боахаме дакъа лоацаш хила беза. Школешта ремонт еча, школе а юрта а радио электричество юллача гІо де деза.

КхоалагІа дола дакъа, эггара бехктокхамера дакъа да уж гІулакхаш Іомадарнеи кхоачащдарнеи. Царна новкъостал де деза боаккхагІа болча новкъосташа, хьехархоша, кружоки хьалхле лелаераша, вожатеша, вожатеша-производственникаша. ТІаккха мара дика пайда болаш гІулакх хургдац цу пионерий «лагІаех». Цунца пионерски организацега йиш хургья деша багІарий дешарах кхеташ хилар айде а цар дисциплина чІоагІъе а. Цхьабакъда, пионерий «лагІаш» бакъахьа вІашагІдехка хІара «лагІана» хьеха дезар ларттІа дІахьехаш хила деза. ХІаьта цу гІулакха эш вожатеш, хьехархой коллективаш школен арахьарча учреждений болхлой, берий даьй-ноанош, пионерашта юкъе болх бе ховш хилар а из гІулакх довза а довзаш пионерашта юкъе болх бе ховш хилар а. Цу балха пайда эца беза районии юрташкарчеи клубех, цІеча уголокех, стадионех.

Къаьстта чІоагІа уйла тІаяхийта еза отряди вожател, кружоки хьалхле лелае, спортивни секцей хьалхле лелае комсомольцаш, производственникаш бахийтарна. Из керттера гІулакх да пионерий «лагІаш» кхоачашдарна.

ХІара пионерски цІагІа, школе, цІен управлене хоза кийчъяь—тоаяь хила еза хІара «лагІа» материал. ХІаьта из дарна вІашагІтоха еза методически уголокаш. Уж гІулакхаш кхоачащдича мара могаргдац пионерий «лагІай» болх дикача гІулакхаща дІабахьа.

ПЕХТЕЛЕВА,
ВЛКСМ обкома школай отдела заведующе заместитель.

Профессионально-технически образованен даькъе НГІАССР Сийлен цІераш оттаяра хьакъехьа

Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиума указ

1958 шера 21 мае яздаьча НГІАССР Лакхехьарча Совета Президиума Указо оттаяьча Сийлен цІерел совнагІа Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо.

СОЦАМ БУ:

1. Профессионально - технически образованен даькъе дика гІулакхаш карагІдаларах ер Сийлен цІераш оттае:

Нохч-ГІалгІай АССР профессионально-технически образованен заслуженни мастер.

Нохч-ГІалгІай АССР профессионально-технически образованен заслуженни хьехархо.

2. Профессионально - технически образованен даькъе Сийлахьча цІерех йола положени чІоагІъе.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. КОМАРОВ.

г. Грозный, 1958 шера 2 августа.

Профессионально-технически образованен даькъе Нохч-ГІалгІай АССР Сийлен цІерий хьакъехьара

ПОЛОЖЕНИ

Нохч-ГІалгІай АССР Сийлен цІераш тохк НГІАССР Лакхехьарча Совета Президиумо:

а) Профессионально - технически образованен заслуженни мастера цІи е профессионально-технически образованен заслуженни хьехархочан цІи тулл заслуженни мастера цІи тилларна образованеи хьехареи даькъе 10 шерал кІезигагІа боацаш болх баьча а заслуженни хьехархочан цІи тилларна 15 шера болх баьча а, кхетама-педагогически балхаца къаьстта белгалбаьннача, кагирхошта коммунистически хьехам бара а профессиональни дешар хьехара а гІулакха доккхий толамаш хьахьеккхача, юкъарча вахарца хьинаре дакъа лоацаш хиннача производственни дешар хьехача мастерех, ремесленни, машиннаькъа тІишлош еча училищай. юрта боахамана механизаци еча училищай, кхыйолча профессионально-технически дешара заведеней педагогически хьалхлелаечеи болхлоех, хІаьта иштта профессионально-технически образованена хьалхле лелаеча учреждений инженерно - педагогически болхлоех а.

б) Сийлен цІераш техк Къахьегама резервай республикански управлено, Нохч-ГІалгІай административни экономически районерча халкъа боахама Совето е Министерсташа белгалбаьхачарех.

в) Сийлен цІераш тахкарах дола дош оттаде йиш я партийнии, профессиональнии, кхыча общественнии организацеша районнии городской къахьегамхой депутатий Советий исполнительни комитетанта хьалхашка. Цар шоай рекомендацеш а тІехьа НГІАССР Министрий Советага дІачу а лийя, тІаккха из Сийлен цераш тахкара хьакъехьарча ший ходотайстваца Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме йода. Цу материалех дІатох шошоай профсоюзий обкомаша цу хьакъехьа даь соцамаш.

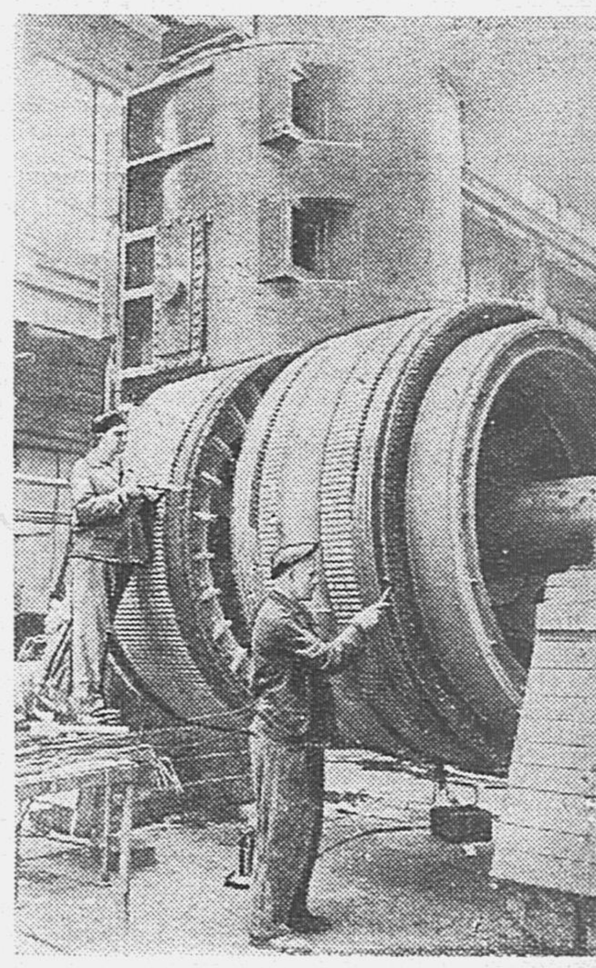
г) НГІАССР Сийлен цІераш техкача наха Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамоташ лу.

д) НГІАССР Сийлен цІи тІера дІаяккха йиш яц Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо мара.

ЛЕНИНГРАД. «Электросила» яхача С. М. Кирова цІерахча завода коллективо укх шера хьалхарча ах шера 1957 шера цу ханаца нийсдича арахийцачул итташ миллионаш сомаш дукхагІа тайп-тайпара электрооборудовани арахийцай. Къахьегамах хьахур 14 процент айденнад. Хьаяьй 100 эзар киловат низ болаш йола массехк турбогенератор кхы дукха машинаш а.

Укх сурта тІа: обмотчикаш В. Н. Грозныйи (аьрдехьара вар), Ю. И. Моисеенкон балха боарамаш 180 процент кхоачашдеш, рефрижекторни кемшта лаьрхІа массайолча хана йолча тока машина якора обмотка еш бохк.

П. Федорова сурт. ТАСС-а Фотохроника.

риализмаца цІий Іоухийташ къовсам лоаттабеш цар дІахьекхар кортамукъалацара шоай безам.

Тхо иштта революцен мюридаш а хургда, тха дай 60 шу хьалхагІа эрсий империализмаца лийтача тайпара кортамукъал бахьан летарг хиларах тешам а лу оаха. ТІехьашка далара деррига наькъаш хоададаь да тхона, хІаьта оаха цІаькха а ях, революци бахьан къовсам лоаттабеш доврех тІеххьара дараш тхо хург хилар».

Сессе А. Шерипов эггара хьалха Серго Орджоникидзеца вІашагІкхийтар. Сергос гІадваха вувцар А. Шерипов, цунца дІаьха къамаьл дир, цунна хьехам белар, хІаьта новкъосташка йоахар цу ший сих хиннача цу дошох революционни наьха вокха кулгалхо хургва.

«Со теш,— йоахар цо,— вай коммунист лоархІача новкъост Шериповна гонахьа Нохчашкахьа коммунистически парти хьахург хиларах».

С. Орджоникидзе, А. Шериповс, даьча къамаьлаша бичераховски бандитий дІайха кортош шелданзар. 1918 шера, кхоана 6 август да яхаш, тховсара, IV сессе болх дІахьош болча хана, Тирка административни центранна — Владикавказа тІалетар кІай эпцарий казакий-хІирий бандаш, полковникаша Соколовси Беликовси команда а телаш. Города улицаш тІа чІоагІа тІом болабелар, Соколовеи Беликовеи доакъоша вокзалагареи, Курскии Молоканскии слободкашкареи дІаиккхача ерригa город дІалаьцар.

Владикавказа тІеххьа бичераховски полчищаш 11 августе Грознена тІалетар. Серго Орджоникидзеи сессен кхыбола делегаташи город йита а йита А. Шериповца цхьана гІалгІай йоккхача юрта — Базоркине баьхкар.

Советски Іаьдала гІулакх Тирка тІа кхераме дар. Владикавказ юххера а караяхарга кхаьчаяр, грозненски пролетариат бичераховски бандаш юхаетташ яр.

Цу халача хана Серго Орджоникидзеси Шерипов Асламбекеи тІехьехарца Советски Іаьдала новкъостал де гІайттар Нохч-ГІалгІай къахьегамхой. Герзащца дика кийчъенна эзараш болча гІалгІай къахьегамхоех латта отрядаш революцен моастагІашта духьала а яьнна, Советски Іаьдала духьала гІайтта Сунженскии, Тарскии, Воронцово-Дашковскии станицаш, Тарски яха хутори хьалийцар, хІаьта йоккха йоацача ЦІечаэскархойи хІирий революционерий-керменистийи отрядашца Владикавказ контрреволюционни бандаех ІоцІен а йир. «Сона дагадоагІа IV съезд йистейоалаш,— йоах цоах С. Орджоникидзе, —таьх дадаш санна тхо долча хана; тешам байна ха яр из, тхона тІехьа отташ а боацаш, шеконца тхога хьийжа ха. Советски Іаьдал цхаь дисаьча цу хана гІалгІай зІамига халкъ деррига а оСветски Іаьдал лорадеш дІаэттар... Аз цІаккха а къайла кхихаьдац, Советски Іаьдал юха а лоаман халкъашта хьалхалаттача гІалгІай къахьегама халкъа лоІамца чІоагІденнилга».

Владикавказе къиза эшаяьча бичераховски полчищаша шоай деррига низаш хьагулдир революционни болхлойи, нохчий къе нахи, къахьегама казакаши тІагІертта Терски республикан пролетарски чІоагІале — Грозни лораеш хиннача районе.

А. Шерипов оратори къеча наькха политически кулгалхои хинна ца Іеш кхералургвоаца тІемхо — командир вар. 1918 шера августе С. Орджоникидзе тІадилларца из ГІалгІашкахьара Грозне вера, из лораераштa тІемца а кхачанца а новкъостал делга вІашагІдолла. Цо кулгал а деш Нохчашкахьарча къахьегамхоша грознерча болхлошта ца хаддаш новкъостал дора кхачанца а тІема кхоачамца а.

Цунца цхьана А. Исаев а волаш нохчий конниццанна керте а латташ чухьа са доацаш санна майра летар из революцен моастагІех. 1918 шера сентябре нохчий конницас яьча цхьан атакага хьежаш хинна С. Орджоникидзе цецваьнна вар А. Шерипова майралахи къонахчолахи. «КІант ва Шерипов,— йоахар цо,— сона дайнад трибуна тІера дешащца Іа моастагІашта мишта етт. ХІанз дайра сона хьо тІем тІа а иштта майреи денал долаши волга. Цхьабакъда тІехьагІа лоралуш хила веза Хьо революцена кхы а эшаргва хІаьта кхерам тІатувса мегаргбац хьайна».

Грознен районереи Тирка тІарен бичераховкси бунт Серго Орджоникидзен хьалхленца хІалакийр грозненски болхлой, Нохч-ГІалгІай къахьегамхой, къеча казакий шийга кхоачаргйолаш кхы йоацача майрало.

Бичераховски бунт йоахайир, цхьабакъда Къилбседа Кавказа керда кхерам тІабессар. Дагестана оагІонгахьара лоаман халкъий территори тІайоагІар туркофильствующи йола контрреволюционни лоаман правительствон бандаш.

«Вайна хьалхашка керда кхерам ба,— йоахар цоах С. Орджоникидзе,— цхьабакъда казакий Бичераховгара бац, нохчийи гІалгІайи Бичераховгара ба». Тирка тІа Советски Іаьдал бахьан лоаттабеча къовсама деррига дозал Нохч-ГІалгІайче тІадера. Нохч-гІалгІай къахьегамхошта дІахайта дезар лоаман правительствера Чермоевари Джабагиевари царна керда дукъ, керда лаьй зІанараш яхьилга, Терски областа наІараш цу тийшаболх боалларашта кхы цІаккха а еларгйоацаш къовла езар.

Серго Орджоникидзес тІадилларца из хала декхар кхоачашде эттар А. Шерипов. Цо цу гІулакха пайда эц вокха политик а оратор а хиларах ший низ болча хьаькъалах. Цу деша хьакъехьа Терски халкъа съезда V сессе цо дир белгалдаьнна дола деррига лоаман къамий метталла перевод яь а 10 эзар экземпляр кепатеха а нохчий халкъа юкъе дІадийкъа а дола къамаьл.

«Нагахьа санна хьалха лоаман правительстван дешашца лепаш седкъеи ахбетташи хиннадале,— йоахар цо цу къамаьлаца,— хІанз царца леп британски лом, хІаьта из керастах бусалбаш лорабе ца доагІаш шоай империализм чІоагІъе доагІа. Лоаман правительство йоагІа английски правительствона мехкдаьттан промыслаш дІаяхара духьа. Нохчий шейхани спекулянтаи, английски королаи чубоаллар цхьа кхерам ба, Советски Іаьдал дІадаржара кхерам. Тхо теша безам болаш да Чермоевшине цхьа дагалаьца гаьнара политика йоацилга, цунца алхха гу дунен тІара къахьегам капиталаца вІашдухьал балара эпизод.

Американи, Англени, Францени, Японени, хьал долча ерригача классаштеи, къахьегама духьал мел водачоаи, нохчий хІара инаралаи эпсараи юкъера барт большевизман «дІа-юха дувла лазар» хІалакдара барт ба. Бусалбаш кортамукъа баха гІерт декхар хиларца цун моастагІий хиннараш, хІаьта бусалбаш дукъа кІал лоаттабераш Советски Россе яц, из я оакхарий хьисапера Англи, Чермоевар цунца баь барт а ба. Шейхаши моллаши тханцига эрсий болхлошеи ахархошеи шоай буржуази оттаьча рамкашка оттабергба. ТІадоагІа гІулакхаш мичча бесса кхераме дале а шейхаши моллаши къораІахи шариІатахи тешачул чІоагІагІа теш тхо контрреволюционни лоаман правительствол тхоаш котдовргхиларах.

Яхийла Советски республика, хІалакхийла Чермоева авантюра!».

А. Шерипова къамаьлои сессен резолюцесси Чермоева бунцарча авантюристашта дага хиннар дохадир. Тирка тІара бичераховски бунт хІалакйир, лоаман правительствон тийшаболх чакхбаланзар, Терски областан халкъаш шоай боахам юхаметтаоттабе доладелар, цхьабакъда, из болх кастта соцабе безаш хилар. Кубана оагІорахьара Терски областана тІайоагІара герзащца дика кийчъяь инарала Деникина полкаши хьахержа эпсарий доакъоши.

Кавказски-Каспийски фронта штаберча троцкистски бандиташа тийша болх а баь, тийшаболх боаллача Сорокина дехка а дехка кІалдиса дола турпалера 11-гІа эскар белогвардейций атакаш юхатоха а цамогаш Астрахане тІехьашкадала дийзар.

1919 шера январь болалуш белогвардейций доакъош Терски областе кхаьчар. КІай казакийи лоамани контрреволюционераш юха а гІайттар. Цхьабакъда, иштта хала хьал долаше а большевикаша Советски Іаьдал майра лорадира. А. Шерипов, Серго Орджоникидзе тІадилларца юртара юрта а ухаш Деникина духьала бала нах кийчъбеш вар. Нохч-ГІалгІай беррига къахьегама нах, цаІ санна герз бе а делла Советски Іаьдал лораде дІаотт.

Январь йисте боалаш цІеша визаьча инарала Шкуро отрядаш Владикавказа юхе кхоач, Деникински эскара аьрдехьара ткъам Геймана команда а телаш гІалгІай юрташкахьа Долаковеи Кантышевеи бода, Черкесий конни дивизеси кубански пластуний батальонои гобир Къаскимаи, СоагІапчени, Пседахаи. Цар дІадийхар Владикавказе баха чакхбовлийтар «цхьабакъда гІалгІаша аьлар, шоаш цІаккха а тийшаболх боаллаш ца хиннилгеи хургбоацилгеи» (С. Орджоникидзе). Цул тІехьагІа С. Орджоникидзе керте а волаш цІий Іоухийташ тІемаш доладелар.

Кхерам фуб ца ховча Сергос дог ураоттадаьча цІеча гІалгІаша хьахьоокхар турпалал, Къаскима юкъе кІалтІакхессар черкесски дивизи. пластуний батальон йиийзза хІалакйир, тІагІерттаи майреи лчийтар Долакова, Кантышевна, Владикавказа юхе. «ГІалгІай духьале чІоагІен кхеталуши яц. Биь пхо болча моастагІчо биълагІабар шийна лерга юхе тох. Царца цІеэскархойи матросаши ба..», йоахар цох инарала Ляховс.

ГІалгІайчеи Владикавказеи дарца цхьана тІемаш доладелар Грознен гонахьеи Нохчашкахьеи. Добровольчески эскарца тІемаш деча дийнахьа Нохч-ГІалгІайче йоккха чІоагІален крепость яр, цун хІара юрт, хутор штурмаца мара дІайоаккхалацар, хІаьта цига белогвардейцаша дІабоаккхаш бола хІара гІа бІаь а эзар а сага маьха бар.

«Хетаргахьа республике цхьаннахьа ца кораба мег уж санна бола дархбенна, оакхарий хьисапе Советски Іаьдал лорадераш. Сона холора из бахьан долаш шоашта тІера юххера дулха хьоаса дІабаккхалца уж летаргболга», яздора цу тІемах писатела Серафимовича.

ТІема кийча во болаш, кІезига хинна болхлойи лоаман къахьегамхойи духьала лоаттабаланзар геттара дика тІема кийчо хиннача Деникина дуккхача полчишашта.

1919 шера инарала Шатиловс дІалаьцар Грозни, хІаьта 11 феврале Владикавказ а дІалаьцар, итташ юрташ лаьттанца дІанийсйир.

Серго Орджоникидзе, Ф. Махарадзе Терски областан партийни болхлойи гІалгІай лоамашкахьа бахар, Грознен красногвардейцаш Н. Ф. Гикало керте а волаш А. Шериповс команда еча Нохчий Эскарца Нохчашкахьа бахар.

Нохчий къахьегамхоша «тІаийцар уж, тІадувха барцкъа, кога гІирс белар, хІаьта Гойты яхача юртах цІеэскархой лагерь хилар» (С. Орджоникидзе).

Грознера тІехьашка довлача ханна Шерипов Асламбек Грозненски большевистски комитете а вена Ленина партен мугІараштa юкъе вахар.

Добровольчески эскар котдаларах гІоздаьнна дар. Цун толамаш дахарна гІодир Нохч-ГІалгІай халкъ дехкараша Алиевси, Чуликовси К-он, беловардейций лагергахьа а баьнна царца цхьана цар йоагайора юрташ, доадора бераш, боккхий нах, кхалнахах кулгаш деттар. Цхьабакъда кІайча инаралаша леладаьча оакхарий хьисаперча гІулакхашеи, Чуликовари Алиевари лелабаьча тийшача балхои Іодиллийтанзар большевикаша цІеча нохчаштеи гІалгІаштеи денна герз.

1918 шера марта белогвардейций инаралаша Нохч-ГІалгІайченгара дІадийхар большевикаши цІеэскархойи хьабалар.

А. Шерипов керте а волаш Нохч-ГІалгІай къахьегамхоша хаьдда дІааьлар из дехар шоаш кхоачашдергдоацилга.

Сел «къиза» деннача жопо эгІабаьча кІайча инаралаша карательни экспедицеш йолайир нохч-гІалгІай цхьайолча юрташка. Цу экспедицешта духьала гІайттар цІеча гІалгІайи нохчийи отрядаш. Царца цхьана деникинций бандашта духьала са дехка майра летар Н. Ф. Гикало керте вола грозненски красногвардейцаш.

Нохч-ГІалгІай Добровольчески эскара духьала баь тІом кхерам болаш баьржа а баьржа шийна духьала дукха низаш даха дезача оттаваь Деникин 1919 шера 29 марта Грозне а вена нохч-гІалгІай халкъагара «цІенча детІара чІоагІа машар бар дехаш» хилар.

Нохч-ГІалгІай халкъанна тийшаболх баьраш Деникин Грозне ма вена хьа а баьхка шоашта из везар тешам а мохк большевикех цІенберг хилара тешам а белар.

Нохч-ГІалгІай къахьегамхоша хьадда дІааьлар Деникина дІаеха полкаш шоаш лургйоацилга, «эпсарий-казакий бандашта духьала тІом а болабаь соцам бир е котбала е бала. Тамашийна турпалал гучаялийтача повстанцаша кхы а кердкерда коталонаш йоах» (С. М. Киров).

1919 шера 11 сентябре Воздвиженски юххе А. Шерипов отрядаи цул дукха а дукхагІа хиннача белогвардейций низаштеи юкъе тІом чІоагІа хилар. Нохчий къеча нахага доккха во дера цу тІем тІа: цига вийра цар командир — Шерипов Асламбек. Цхьабакъда, белогвардейцашта а хилар укхаза доккха зе. Боабаь а човнаш яь а хиннарел совгІа 117 салтеи 11 эпсари плен воаллавир. Асламбек велар, цхьабакъда, юхебисар цо хьалкхебаь а тІема отрядашца вІашагІтеха а кхерам фуб цахов тІемахой. 1920 шу долалуш В. И. Ленина кІоаргга хьаькъал дола план чакхйоаккхаш йохаяь белогвардейций бандаш Іаьржача фордагахьа йолхача хана сийлен 11-ча ЦІеча Эскара хьалхара отрядаш коталон гІа а боахаш Тирка бердашкахьа йоагІар. Гикалос команда телача грозненски красногвардейцашца цхьана Нохчий ЦІе Эскаро Грознера белогвардейций юххера а бандаш араяьхар, хІаьта 1920 шера 17 марта город хьа а лаьцар.

Ленина партен хьалхленца сийлахь-доккхача эрсий къаман новкъосталца эксплуататорий дукъа кІалхара а баьнна нохч-гІалгІай халкъ вай даьхен кхыча халкъащца цхьана социалистически общество хьал а яь кортамукъа а дог гІоздаьнна а дахаш да.

Шерипов Асламбека къовсам лоаттабаь а из бахьан ший вахар дІаденна а дола гІулакх хІанз котдаьннад. ТІеххозача цун даьхен тІахьежаш ба кортамукъален малх, цун зІанарашка даиман къегаш гуш хургда ший деррига вахар къахьегамхой ираз бахьан дІаденнача цун сибат.

ГАЗДИЕВ А. М.

Доазол дехьара

Вай доттагӀий болча

Коксовой батарея ханал хьалхагӀа яь яьннай

ПЕКИН, 14 август, (ТАСС). Синьхуа агентствос хьахоийтачох, Уханьски металлургически комбината № 1 йолча коксовой батареяс хьалхара кокс еннай. Из йоккха, механизированни коксовой батарея Советски Союза новкъосталца проект оттаяь а хьаяь а я.

Эггара хьалха оттаьча планах батарея яь йистеяккха лаьрхӀар хӀанзара шу йистедоаллаш. Цхьабакъда цул тӀехьагӀа план юха а оттаяь, коксовой батарея 1 сентябре эксплуатаце дӀаяла лаьрхӀар. Комбинат хьаеча баьхка хинна капиталистически мехкий цхьабола корреспонденташ тешацар цу хана из йистеяртхиларах. Цхьабакъда, боккхача безамца къахьегаш хинначa батарея хьаераша, оттаяь хиннача ханал 19 ди хьалхагӀа йистеяьккхар батарея.

Ваг яхача хи тӀа керда хи тӀарча гӀирсий каскад йилла йолаяр

ПРАГА, 14 август. (ТАСС). Чехословацки телеграфни агентствос беча хоамах Ваг яхача хи тӀа Словаке хьалъе йолаяй керда каскад Гричов — Микшова — Поважка Быстрица. Ваг яхача хи тӀа даьча гӀирсий йиълагӀа йоккха система хургья из каскад. Из каскад йилла яьнначул тӀехьагӀа 1200 тонна чуйодаш дола кемаш Жилины яхача кхаччалца аха йиш я цу хи тӀа гӀолла.

Цу каскада электростанцеша хӀара шера 410 милион киловатт-сахьат электроэнерги тергья.

Италия. Ӏарбий мехкашка хиннача событешца хетта американцашта духьалара демонстраци хиннай Риме. Американски посольстван цӀеношта демонстранцаш тӀа ца кхачийта гӀерташ яр полицейски йоккха тоаба.

Сурта тӀа: демонстрацеца хинна нах Итальянски Республикан доазол дехьарча гӀулакхий министерствон цӀеношта юхе гулбенна ба. Плакаташ тӀа яздаьд: «Даькъал хилда Ӏарбий халкъаш шоай лоӀаме хулга!» «США, Ливана гаьна даха хьай кулгаш.

Ассошиэйтед Пресса сурт.

Кипр. Английски оккупационни эскараша дукха лувц киприоташ. Лийцараштa юкъе — общественни деятелаш, Ӏилмахой, мэраш, мозгӀараш ба. Дукха ха йоацаш Кокинотримитья яхача концентрационни лагере чубехкаб 1600 совгӀа гречески патриоташ.

Укх сурта тӀа: лийцараш концентрационни лагере дӀабохийташ.

Эллас Пресс-а сурт.
ТАСС фотохроника.

Куберча Ӏаьдала духьала гӀайттача наьха болам

НЬЮ-ЙОРК, 14 август. (ТАСС). Кубера хоамаш ду, Ӏаьдала духьал гӀайттача наха хьалхлелелаеш волча Фидель Кастрос дӀакхайкадаьд Сьерра-Маэстра яха район цӀенъяь мукъаяьккха хилар а лоархӀамеча кхыча районашка гӀайттараша коталонаш яьха хилар а.

Кастрой радиостанцено хоам баьб, Орьенте яхача провинцен къулбехьарча даькъа тӀа хиннача довне гӀайттарий эскараша 300 салте ве а вийнав, 420 кара а воалаваьв. хӀаьта Сьерра-Маэстра яхача района из моттиг мукъа а йоаккхаш, «правительственни эскараш тӀехьашка а кхайсад», яхаш.

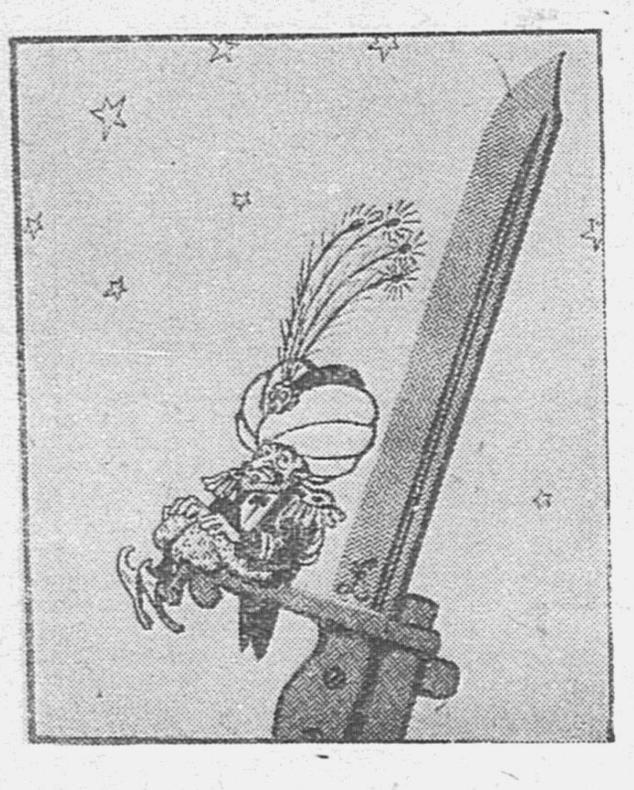
«Нью-Йорк таймс» яхача газета Гаванерча корреспонденто Филиппса язду Пинар-Дель-Рио яхача провинце хиннача тӀемах лаьца ше даьча хоамаш тӀа:

«Кубан малхбузехьарча даькъа тӀа уллача Пинар-Дель-Рио яхача провинце хиннача тӀемо хьахоийт, мехкарча ялх провинцех йиъне тӀа президента Батиста Ӏаьдала духьала гӀайттараш гуччахьа латаш хилар».

ГӀайттарий радиос хьакхайкадаьд, «латаш йолча Кубински республикан» президент хержав д-р Мануэль Уррутиа, вагӀа моттиг Венесуэле а хургйолаш.

Бейруте американски салтий

БЕЙРУТ, 10 августа. (ТАСС). Селхан американски командоване шоай ши эзар салтечоа саготала арабовла мукъа белар, цар Ливана столица хьал яьккхаяр. Шоаш улицашка а барашка а хьаара бовлашехьа кхалнаха Ӏоттараш е баьлар уж. Американски салташа леладеча гӀулакхашта раьза бац Ливански столицера бахархой.

Иордански паччахьа гӀанд.
К. Елисеева сурт.
ТАСС Фотохроника.

Хусейн яхача Иорданен паччахьа Ӏаьдал английски интервентий гебагӀашца хьаллаьца латт

ООН-а Генеральни Ассамблея къаьстта Чрезвычайни сесси

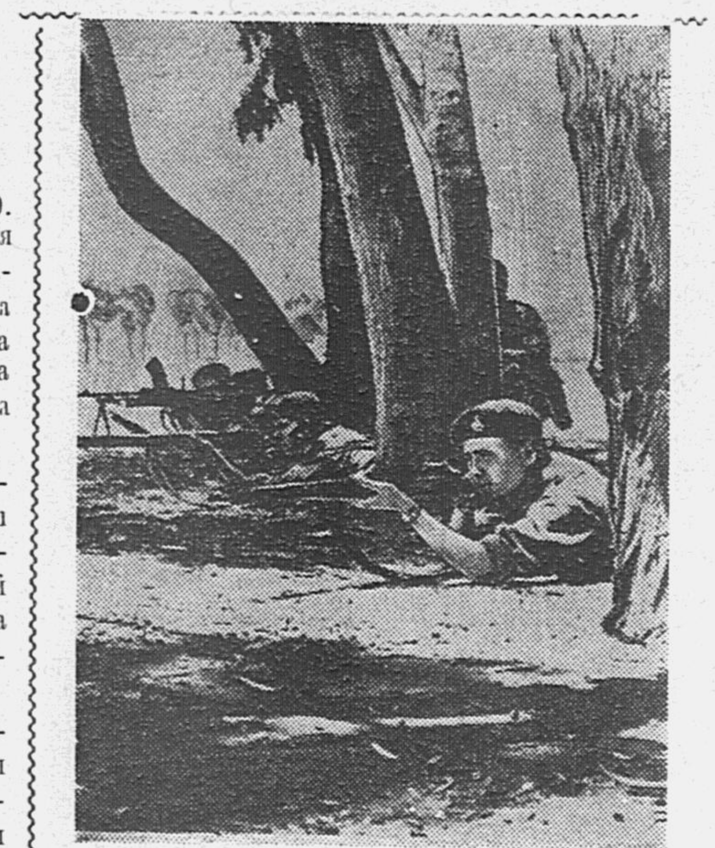
НЬЮ-ЙОРК, 14 август. (ТАСС). ООН-а Генеральни Ассамблея къаьсттача Чрезвычайни сессен заседани йолаелар тахан Москверча ханах 17 с. 50 м. яьлча. Эггара хьалхагӀа дош делар Англен кхыча мехкашцарча гӀулакхий министра Селвин Ллойда.

ТӀема низаца американски эскараш Ливанеи английски эскараш Иорданеи чудахар бакъахьа хетийта гӀертар Ллойд, уж мехкаш шоай лоӀамехьа хилар Ӏалашдар духьа даь гӀулакхаш да уж яхаш, бахьанаш а доахаш.

Ллойда предложени елар, Ливанереи Иорданереи шоай эскараш США-си Англеси цу паччахьалкхенашкара арадоахаргдола хьалаш ООН-н оттадергдолаш.

Цу тӀехь чакхъяьлар Генеральни Ассамблеян Ӏуйранара заседани.

Вож заседани хургья тахан моттигерча ханах 15 сахьат даьлча (Москверча ханах 22 сахьат даьлча).

Юхерча Малхбоале интервенци лелаярна чӀоагӀале гӀайренах ца яйтар духьа киприоташа еш йола духьале геттара къиза теӀаеш да Кипр яхача гӀайрен тӀара английски Ӏаьдалаш.

Сурта тӀа: Кипр тӀа каст-каста тӀема ученеш ю английски салташа. Ишта ученеш еш боахк уж укх сурта тӀа а.

Центральбильда сурт.

Радиоактивни хӀамаша чай толхадар

Укх деношка ВӀашагӀкхийттача Штаташка дера японски чай тӀадола кема. Таможенни Ӏаьдал ше массаза хьежача тайпара кеман тӀарча товарага хьежар. Хьежача гучадаьлар, Японера дена чай радиоактивни хӀамаша толхадаь хилар. Колумбийски университетерча специалисташа - атомщикаша шеко йоацаш чӀоагӀдир, чай мелаш болча американцашта дукха езаш йола из продукт телха хилар. цунах даь чай малар кхераме хилар...

Фу соцадир арахьара тӀакхухьача товарий торговли лелаеча американски чиновщикаша? Японски чай ца дохкилга соцадир цар. Американски эцархочун хӀама хержа эца йиш хилар дувца дезаш дац. Нагахьа санна японски чай деце. индийски, цейлонски... дар эцаргда.

ХӀаьта ,иштта гӀулакх этта хилча фу дергда хоза кьадж йоагӀа, дунен тӀа цӀи хеза чай денача японцаша? ГӀулакх ше мадарра дийцача, укхаза Японен бехк а бац. Радиоактивни хӀамаш японски а йоацаш, американски хилар дика кхетадеш ма дий. ВӀашагӀкхийтта Штаташ Азен Ӏалаьмате йоккхача территорен тӀа термоядерни герза тоахкамаш деш я, фо, чкъаьра, хий, кхачан продукташ а телхаеш. Общественность чӀоагтӀа а тӀагӀертта а дӀадехаш я. уж кхераме тоахкамаш делга дӀадаккхар. Хиросимеи Нагасакеи хинна къемат эза японцаш эгӀазбаха ба. Японцашта иштта кхераме долча гӀулакхех ВӀашагӀкхийттача Штаташа эхь а ца хеташ йоах, уж цхьаккха тайпара кхераме дац, цу тоахкамех дӀадаржа хӀама толхадеш дола дакъа «кхерам тӀатоссаш дац».

Ӏилманхоша даьча тоахкамаша хьагойтача бакъдараша харц ду уж тайпа хабараш. Масала, США-с атомни тоахкамаш деча Маршаллови островашта 3000 километр гаьна уллача районе тоахкамий балхаш деш дола «Витязь» яха советски кема ший балхаш соца ца дича даланзар, хий, лаьтта, иштта кхыдараш а цу островашта деча тоахкамана толхадаь хилар бахьан долаш. Массехк ди хьалхагӀа Токийски порте кхаьчар Дунен халкъий геофизически шера программах Боккхача океанс Ӏилман-тоахкама балхаш деш «Такунои» «Сацумаи» яха кемаш. Юхадахка шоай хиннача ханал хьалха юхадаьхкар кемаш. Уж хиннача районе лакха радиаци хиннай, американски ядерни герз лелхийтарах хьахинна йола. Радиоактивни зӀанарий лазар оалача лазарах командашцарча нахах а Ӏилман болхлоех а 37 сат цамогӀаш хиннавар.

ХӀаьта хӀанз ВӀашагӀкхийттача Штаташка меттел. кхыча мехкашка а эца ца тугачеи эцаргдоацачеи японски чаьн истори иштта да. Чаьца хиларал совгӀа, радиоактивни хӀамаш хила йиш я чкъаьраца, дугаца, японски арахьара торговли хьаллоаттаеш мел долча кхычунца а. Ца социйташ лелхийтача американски герзаша еча жӀале нускала тара йолча морхашта кӀал -я Японе мел йола хӀамаш.

США-е брак даьча радиоактивни чаьх дола истори дувцаш, «Нихон кейдзай» яхача японски газето яздора: «Чай Японе телха ца хилар, ала дезаш да. Массаз а Япони духьал йола ядерни тоахкамаш деш хилар бахьан долаш феца дӀаяьржай радиоактивни хӀамаш. Японски правительство деккхарийла -я цу морча гӀулакха духьал яла а радиоактивни чилла феца дӀайоаржаеча паччахьалкхенга хинна зе хьатакхийта а».

Цу тайпара, радиоактивни хӀамаш йоаржаярна духьал хилар малагӀча адресах дахьийта деза Японе а дерригача дунен тӀа а довзаш да. Ядерни герза ду тоахкамаш чехка дӀадаха яхаш миллионаш болча наха ду кхайкаралаш гӀожахча тайпара дохаду ВӀашагӀкхийттача Штатий доал деча гӀозараша. Радиоактивни хӀамаша чай толхадарах а уж бехке ба.

Н. ХОХЛОВ.

Практикант комбайна тӀа

ЦаӀ дӀайоаллашехь шоллагӀа яр хьаотташ вӀаштӀехь-тӀехьа аьта силос кӀоагашка хьаккхухьаш яр «ЗИЛ-150» яха пхиъ автомашин. Из кхухьар бархӀ километр гаьна уллача хьажкӀаш дӀайийнача кхай тӀара «Октября 40 шу» яхача совхоза Долакха-юртарча отделенен хьайбай ферма тӀа. Силоса кӀал машиний кузовашка чудехк сомача мушах даь цхаралаш. КӀоата йисте машин хьаотташехь а духхьал цу гӀулакха мукъа ютача цхарала юхьигах трактора тросс дӀа а тессе цу миноте кӀоаг чу хьакӀалтӀа кхосс силос. Цу балхо кулгашца доакъар доассадеш сеца латта ца езаш, хӀара машин шин минота мукъайоакх. Машинаш дӀа-юха ма йоаггӀа, хадданза царна хьая кийча аьта силос хул кхай тӀа.

...Йис шу даьнна зӀамига кӀаьнк вар Жабраил Казахстане Акмолински района Кирова цӀерахча колхозе болх бе волалуча хана. Из дар 1944 шера. Хала ха яр из: зӀамита а воккха а мел вар гитлеровски бӀехача фашисташца беш хиннача тӀема, вай эскара новкъостал деш, къахьегаш бар.

— Хьо а гӀо Жаби, кхай тӀа, хьайна дулургдола новкъостал де, аьлар нанас.

Лаьтта оахаш йолча гота шерч лехкаш хилар Джабраил ялат дӀадийна даллалца. Цул тӀехьагӀа йол хьоькхаш а, ялат чуэцаш а, цкъаза бийсаш тӀехьа а йоахаш бӀарччача сезонах из болх бир цу зӀамигача кӀаьнка, ше къахьега волавеннача шера. КӀа хьоькхаш вола машинист хийла лоботрейка юха соцаяйта езаш хулар, Жаби тхьайса а тхьайса шерчашта кӀал вахара кхераш. Цу хана денз шийх къахьегамхо ала йиш йолаш ва Жабраил бакъ а долаш. Тайп-тайпара балхаш деш а дешаш а хиннав из цул тӀехьагӀа. Дахача шера ше вьача юрта цӀавеча, цига вӀашагӀъеллача совхоза отделене Ӏаьржа болх бе волавелар из. Духьале йоацаш,— цигара болх тӀехьабисаб, цига гӀо аьннача водар из, тешаме бар хьабу болх. Цудухьа, укх шера март бетта Серноводски юртбоахаман техникуме шера йолча бригадирий курсашка деша вахийтар из совхоза администраце. Тайп-тайпара юрта боахаман балхаш, агротехника, механизмаш хьех царна курсашка. ХӀанз, ший практика йистеяьнначул тӀехьагӀа, каникулаш чакхъяллалца, отделенена доакъар Ӏалашдеш новкъостал деш ва Жабраил. Цо лелаеча комбайна тӀара кхухьаш яр из ца хаддаш машинаша хьакххихьаь силос. ХӀанзлехьа 100 тонн чуйодаш бола ях кӀоаг дӀакъайла баьннаб отделенен болхлой цо хьоккхача силосах.

— Машинаш хургья аьннад вайна бийсана, Жабраил, болх булургбий хьона тховсара?— аьнна хьаттар отделенен зоотехника нов. Баркинхоев Руслана.

— Тховсара меттел кхаь ден кхаь буси ца соцаш а бергба аз-м болх, доакъар дӀакхахьа транспорт вӀаштӀехьайоале.— Укхал безамегӀа хинна малагӀа болх бергба саго?— хӀанз яле а Ӏай, силоса тоннаш хургъяц яраш, шурий тоннаш хургья, аьлар Жабраила.

Комбайна болх дика лелийташ къахьег цун агрегатацарча трактoриста, хӀиречо Губиев Мухтара. Дийнахьа 4 гектар йоагӀача 7—8 гектар силос хьокх цу шинне агрегато.

Эрсийи, нохчийи, гӀалгӀайи ба Грозненски 3-ча автотранспортни конторера цига новкъостала шоай машинашца баьхка шофераш: Балабаев Алексей, Боровков Георгий, Хаматханов, Тахиев. Тайп-тайпарча къамех болча цу агрегатаца болхбеча наьха доттагӀло лелабу цар болх иштта вӀаштӀехьа.

Комбайни машинаши сецаь ца латтийташ къахьег силос автомашинашта тӀайотташи йоассаеши болча болхлоша: Джандаров Мухтара, Шакриев Азмат-Гире, 55 шу даьннача Гелисханова ВахӀидата, иштта, доаханна гӀулакх даь баьннaчул тӀехьагӀа силос йоллача новкъостал деш болча доярокаша Тимурзиева Марияс. Даурбекова Залихана. Машин йоассаяь йоаллашехь ше йилла ез-езача дӀайоаржайийи ӀотоӀайийи хул силос.

— Са «ЗИЛ-а» моторо санна бу аккхар болх,— йоах шофера Балабановс шийца моша доакъар хьаккхухьаш болча къонача кхалнахах Тимурзиева Маремахи Лейлайхи,— салоӀилга дага а дохац аккхарна.— Мичара ух а хац иззал низ. Дийнахьа шийтта а, кхы совгӀа а рейс ю оаха. Комбайн йолча тхо дӀадолхаш хилча, дӀаккхача дикка гаьна долча ханнехь а, арахьа хила еза «цхарала» юхьиг машина кузовчура хьал а ийце, кабина тӀа хьал тӀа а йилле боагӀаш хул уж, дӀаккхаьчача шоай бехка цхьан минота а комбайн ца сацийта.

Иштта къахьег цу агрегата коллективо а .силос хьаккхухьаши лаьттагӀа йоллаши болча болхлоша а. Царех дот тийшша ала мегаргда: цар Ӏалашдергда доакъар!

З. ДАУРБЕКОВ.

Лахкъе жана продуктивность

Соахка хиннача йокъалои дӀадахача Ӏай тха дика дегӀа доагӀаргдоацаш нийсъеннача ханои духьаленаш яь-яле а укх шера хӀара устагӀанна тӀера 6,8 килограмм дикагӀа дола тха даьккхар «Кавказ» яхача колхоза жа леладераша. Духхьал дика гӀулакх жана даро вӀаштӀехьа яьккхар из торо.

Иштта, боккхагӀа болча жа Ӏуша И. Цапина шийгарча кой Ӏулацарча 545 кана тӀера хӀаране сих 8 килограмми С. Гудушауре ший Ӏулацарча 1155 цӀунточоа тӀера хӀаране сих 8,16 килограмми тха даьккхад. Дика хьокхамаш даьхад Ӏоахарий кхедеча Д. Цимуладзе а: цо хӀара устагӀан сих 7,83 килограмм тха даьккхад.

Колхозо лергача 7.865 устагӀанна тӀера даьккха 40825 килограмм тха паччахьалкхенга дехкар. Ленина цӀерахча Невыномыски фабрике дика могадаьд жа Ӏуша С. Гудушауреи Е. Гривцовси Ӏунал даьча жана тӀера даьккха тха: цхьоалагӀча классах долаш дӀайийцад из.

Ӏай даьча Ӏоахарашта тӀера бӀаьсти даьрел дукхагӀа тха доал. Жа Ӏуно И. Цапина леладаьча, Ӏай даьча Ӏоахарашта тӀера, 8 килограмм хӀаранена тӀера доалаш тха даьлар, хӀаьта, бӀаьсттий даьча Ӏоахарашта тӀера 6,33 килограмм мара даланзар.

ХӀара боахамо, Ӏайи бӀаьстан юххьеи жа дахкар Ӏалашдеш шийна даь зе, 1 шу далалехьа совленца юхаметтаоттадергда.

Колхоза жа леладерий опыто хьахьокх бӀарччача шера жа дика кхабарцеи, уж дебаргдола болх дика вӀаштӀехьа баккхарцеи дукхагӀа тха даргхилар.

Укх шера 18 ка кийчбаьб колхозо выставкана лаьрхӀа. Царна гӀулакх деш ва Г. Марсагишвили. Царна дика тӀулакх дарах хӀара кана тӀера 10—12 килограмм тха даьккхар цо.

Цо гӀулакх даьча хӀара устагӀанна тӀера даьннача тхах 18—23 метр дикагӀа дола зип хургда, цунах 6—8 къонахчоа костюм е йиш я.

Геттара дукха да укх шера бӀаьсти йоаллаш даь Ӏаьхарий. ХӀанзлехьа а 4—5 сантиметр дӀаьха да царна тӀера тха.

Ханз доакъар Ӏалашдеш я колхоз. Къаьстта теркам тӀабахийтаб цига силос кийчъярна. Жана а юаергъя из укх шера. Цудухьа хӀара устагӀан сих 3 центнер йолаш силос кийчъе лаьрхӀад колхозе.

Жан продуктивность айяра духьа Колпаковеи Хрипкони Ӏулаш Ӏай дахкаргдолаши. Д. Цимуладзе Ӏул бӀаьстан юххье дахкаргдолаши нийсду укх шера.

П. ГАГИЕВ.

Лермонтова цӀерахча театра коллектив юртий районашка яхай

Херсонски областе хинна цӀаденачул тӀехьагӀа Нохч-ГӀалгӀай республикан Лермонтова цӀерах дола драматически театр керда репертуарни план а оттаяь вай республикерча юрта боахаман болхлоштеи нефтяникаштеи кхыболча къахьегамхоштеи спектаклаш увттаеш да.

Театра коллектив шин группана екъа а янна республикан районашка дӀаяхай 2-ча августа. Царех цхьа группа республикан гаьнагӀа йолча районашка (Шелковски, Наурски, Каргалински и. кх.) Абрезова «Шестеро любимых» яхача пьесах спектаклаш увттаеш я.

ШоллагӀа йола В. И. Хейфица хьалхле лелаю группа гаргарагӀча районашка (Сунженски, Наьсарен, Ачхой-Мартановски, Урус-Мартановски, Шалински и. кх.) В. Розова «В поисках радости» яхача пьесах спектаклаш увттаеш я. Цу группаца ба заслуженни артист Гладких, зрителаша дика сийдеш а лоархӀаш а бола артисташ Чипыженко, Третьякова, Вакуленко, Борская, Кузнецов, Чернушенко, Цыганков, артистий гӀулаккхех дика кхеташ а йоккхий перспективаш йолаш а бола къона артисташ Сторожев, Лебедева.

Лакхача художественни боарамера производственни «В поисках радости» ше хиларга хьажжа зрителашта боккха сакъердам хулаш а цар дика лоархӀаш а я из хӀаьта боккхача толамца цунах спектакль оттае вӀаштӀехьа а доал театра коллектива. Къаьстта зрителаша дика сий деш а, дика вӀашагӀъелла а хиннай Карабулакски нефтяникаштеи, Серноводски санаторерча курортникаштеи, «Победа» яхача колхоза къахьегамхоштеи театра коллективо цунах оттаяь спектаклаш.

Иштта дика, лакхача художественни а идейни а боарамах чакхъяьлар цар укх деношка Наьсарен района Культуран ЦӀагӀа оттаяь спектакль а. Зрительни зале дуккха гулбеннача нахах а гӀар-тата доацаш, наг-наггахьа спектакле нийслуча сакъердам болча моттигашта раьза хинна зрителаша деттача тӀоараша мара сатем ца бохабеш, дӀахьош хиннача спектаклах а ховргдар мел боккха сакъардам болаш, цу пьеса чулоацам раьза болаш хьеж цига гулбеннараш спектаклага.

25 августа кхаччалца лаьрхӀа я цу группай программа.

Кхы а дукхагӀа низ лулба театра болхлошта шой творчески говзал лакхаяккха!

С. КОТИЕВ.

Кантышеверча юкъерча школе

ХьатӀаотташ латт 1958—59 дешара шу доладу ди—1-гӀа сентябрь. Цу денна дикача толамашца накъа яха кийчъенна я Наьсарен районера Кантышеверча юкъерча школан коллектив: дика тоаяь кийчъяь яьннай школа, школан еррига цнвентарь шера кхоачам хиллал доагам Ӏалашдаьд, дешара юкъе цаозаш цхьаккха а деша ха йолаш дола бер дусаргдоацаш нийса берий учет яьй, хӀаьта дӀадахача 1957—1958 дешара шера 406 дешархо мара ца хиннача школе, дешара шу дӀалолалуча дийнахьа парташ тӀа 490 дешархо ховргва деша.

Школе туйрана бе болх бенна 27 дешархо ва, цу дешархошта новкъостал деш дика къахьегаши царех цхьаккха а шоллагӀча шера класе чувусаргвоаца оагӀув нийсбеши ба хьехархой н. н. Котиева, Осмиев, Молодиченко, Темергенова.

Цхьабакъда, кхоачамбоацараш а да Кантышеверча юкъерча школе: таханарча денга кхаччалца тоаяра цхьаккха а тайпара хӀама данза я школан дешара мастерскеш. Из я школан эггара лоархӀамерча моттигех цхьа моттиг. Геттара дика дӀаболабаь школан опытни участка болх, укх тӀеххьарча хана тесса лелабарах дукха оасар даьннад цу беша.

Укх юхедисача деношка, бизза теркам а баь, дӀадаха деза уж кхоачамбоацараш.

Я. ОСМИЕВ.

Школа кийчъеннай

МагӀалбика районерча СоагӀапчара ворхӀ шера дешача школен цӀенош дӀадаха дешара шу йисте доаллаш капитальни ремонт ца йича яргъйоацаш дикка тишданна дар. Цудухьа тӀадиллар уж тоаделга нов. П. И. Галкина. ХӀанз дика тоа а яь басараш а хьакха дика кийчъяьй школан еррига классаш.

ЧӀоагӀа раьза ба юрта баха нах шоай бераштa сийрда, хоза, цӀена классаш кийчъяра.

Редактора зам.
ДЖ. ХАМАТХАНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цӀераха кинотеатр. Йоккха зал. **«Дош хӀанза а дийца даьннадац».** Долалу 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

№ 1 йола зӀамига зал. **«Мистер Икс».** Долалу 9, 11, 1, 3, 5, 7,9.

№ 2 йола зӀамига зал. **«Дош хӀанза а дийца даьннадац».** 9.30, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30,

№ 3 йола зӀамига зал. **«Мистер Икс».** Долалу 9.15, 11,15, 1.15, 3.15 5,15 7.15, 9.15.

Родина кинотеатр

«Дош хӀанза а дийца даьннадац». Долалу 10.45, 12.30, 2.15, 4, 5.45, 7.30, 9.15.

Ахкан зал.

«Иван Грозный» (1-гӀа сери). Долалу 7.30. **«Ца воалаш хинна шофер».** Долалу 9.30.

Драмани комедени Московски театр

Гастролеш хьаелл 16 августа М. Ю. Лермонтов цӀерахча театра цӀеношка.

Репертуар:

16 августа — **«Оптеметически трагеди»** 3-аь даькъах латта пьеса.

17 августа — **«Квартирара лоалохой»** 3-аь дакъах латта комеди.

18 августа — **«Цхьан сахьта факир»** 3-аь даькъах латта водевиль.

19 августа — **«Каширски старина»** 3-аь даькъах латташ драмма.

20 августа — **«Анни гӀалат»** 4 даькъах латташ драмма.

21 августа — **«Призракаш»** (боадаш) 3-даькъах латта комеди.

22 августа — **«Цхьан сахьта факир»** кхаь даькъах латта водевиль.

23 августа — **«Квартирара лоалахой»** кхаь даькъах латта комеди.

1-гӀа Май цӀерахча беша

17 август динахьи сарахьи **«Безама низ»** яха кхаь даькъах латта драмма. Йолалу дийнахьа 12 сахьати сайрина 8 сахьати даьлча.

18 август — **«Квартирара лоалахой»** яха 3-аь даькъах латта комеди. Йолалу сайрина 8 сахьат даьлча.

19 август — **«Призракаш»** яха 3-аь даькъах латта комеди. Йолалу сайрина 8 сахьат даьлча.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 23, телефоны: редактора 2-41-23, зам. редактора 2-07-01, отдела партийной жизни 2-25-72, корректорской — 2-30-91.

СФ02423 Типография им 11 августа 1918 года, проспект Революции 30/3. Заказ № 5010